

ANTİ

TİP'in
mukayeseli
seçim
tabloları

Haftalık Dergi • 21 Ekim 1969 • Sayı 147 • 125 Kuruş

TİP'in Oylarında

% 37

DÜŞÜŞ

HEZMET SOL'UN DEĞİL
Tİ 'SOL'DAN Y
SAPAMILARINDIR

HAFTANIN NOTLARI

12

ekim

ODTU'de Terör

■ Ortadoğu Teknik Üniversitesi Akademik Konseyi, üniversitede can ve mal güvenliğini tehlkiye düşündükleriz ve öğrencilerle yarışmayacak eylemlerde bulundukları gereğesile bir öğrenci hakkındaki kesin, 7 öğrenci hakkında da bir yıla iki ay arası arasında değişen üniversiteden uzaklaştırma cezası vermiştir. Geçen eylül ayında Öğrenci Birliği seçimleri sırasında ve sonrasında çıkan olaylar dolayısıyla cezalandırılan öğrenciler Sükrü İşık, Tunca Şahin Yılmaz, Halil Celimli, Veysel Akın, Ahmet Sina, Yusuf Arslan, Atilla Keskin'dir. İbrahim Seven ise kesin olarak ihraç edilmiştir.

Yargıtay bozdu

■ ODTU Öğrenci Birliği'nin yürüldüğü bir bildiriden dolayı «siyaset yaptı» iddiasıyla kapatılması için asilce ceza mahkemesince verilen karar Yargıtay Dördüncü Ceza Dairesi tarafından bozulmuştur. Yargıtay, bir defaya mahsus olmak üzere bildiri yayınlanmasının politika ile ıstığa sayılmayacağını kararlaştırmıştır. Öte yandan Damstay da, Ortadoğu Amme Enstitüsü'ne devamlarına Adalet Bakanı'na izin verilmeyen Şiar Yalçın, Veli Devecioğlu, Tunçer Onar, Seçük Türksoy, Cüneyt Kut ve Erol Öcal adındaki cumhuriyet savcısının itirazını yerinde gerekerek bakanlığın kararını durdurmuştur.

13

ekim

Renault'un teminatı

■ Ordu Yardımlaşma Kurumu vasıtasıyla ordu mensuplarının kapitalistlikte itilmesi, bu kurumla işbirliği yapan yabancı sermayeye de güven vermeğe başlamıştır. Nitekim, Türkiye'de bir otomobil fabrikası kuracak olan Renault Şirketi'nin Genel Müdürü Dreyfus, Paris'te, «Türkiye'de kuracağınız fabrikanın bir gün millileştirilmesi haline tutunuz ne olacaktır?» sorusuna, «Biz Türkiye'de kuraçagımız fabrikayı Ordu Yardımlaşma Kurumu ile birlikte kuruyoruz» demistiştir. THA'nın bildirdiğine göre, Dreyfus böyle bir hareketin sorumluluğunu OYAK'a ait olacağı şeklinde bir yorumda bulunmuştur. Yani, OYAK ile İşbirliği yaptığı sırreec, Renault'nun Türkiye'de hiçbir haretten korkmayaçağı anlaşılmaktadır. Bu teminat dolayısıyla, Ordu Yardımlaşma Kurumu ile işbirliği yapmak isteyen yabancı firmaların artması beklenmektedir.

FKF'den Dev-Gen'e

■ Ankara'da çalışmalarını tamamlayan Fikir Kulüpleri Federasyonu Olağanüstü Kurultayı, son gün aldığı bir kararla örgütün ismini Devrimci Gençlik Federasyonu (Dev-Gen) şeklinde değiştirmiştir. Kongre, örgütün sosyalist çizgiden sapması üzerine istifa eden 75 üyenin de istifasını kabul etmemeyerek haklarında ihraç kararını vermiştir. (Konrede haklarında ihraç kararı verilen sosyalist gençlik liderlerinden üçünün bu konudaki görüşleri 7. sayfamızdadır.)

Jandarma ateş açtı

■ Ortadoğu Teknik Üniversitesinde şehir cereyanının kesilmesinde kasıtlı arayan öğrencilerin protestoları, öğrencilerde üniversitede görevli jandarmalar arasında silahlı çatışmaya yol açmıştır. Rektörük önünde toplanan öğrenciler dağıtmak üzere jandarmalar havaya ateş açmışlardır. Öğrenciler de buna karşılık vermişlerdir.

TİP'e sabotaj

■ Türkiye İşçi Partisi'nin Çarşamba İlçe Binası, tam seçim gecesi mehul sahalar tarafından bomba ile havaya uçurulmuştur. Sabotajın, TİP'e oy vermesi muhtemel vatandaşların gözlerini korkutmak üzere AP'li partizanlara dünənlendiği takdirin edilmesidir.

14

ekim

Meydan okuyor!

■ İstanbul'da bugüne kadar polisi alı kırın baş kesen haline getiren ve öğrencilerin polisler tarafından öldürülmesi karşısında kılık kipirdamayan Vali Vefa Poyraz, AP'nin seçimi tekrar kazanmasından da cesaret alarak asayı koruma gereğiyle yine herkese meydan okumuştur. Öğrencilerin silahlanması söz eden Poyraz, «Polisin bir elinde dildik, bir elinde cop olmalıdır. Herkes akhri başına alım. Polis zamanında silahını kullanır. Silahlar çekildiğinde kimin kimin vuracağı belli olmaz. Yol ortasında tabanca çekken elbette vurulur» demistiştir. Vali'nin bu demeçinden sonra polislerin gemi ayağı zaması ve daha birçok gencin kampta girmesi sürpriz sayılazı.

Kopitüasyon mu?

■ Amerika'nın Uluslararası Kalkınma Teşkilatı Türkiye Misyonu (AID), diplomatik dokunulmazlığı olduğu gereçesile hakkında açılan 36 davayı da reddederek duruşmala katılmamıştır. AID mensuplarına diplomatik dokunulmazlık hakkıyla gümruk müafiyetini sağlayan kanunda «Türkiye'de görevli Amerikalıların resmi görevleri sona erse bile müafiyetleri devam edecektir» denilemektedir.

Cengil yakalandı

■ Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğrencisi Cengil, Aydın'da yakalanarak polis nezaretiyle Ankara'ya getirilmiştir. Cengil hakkında, Kemer'in arabasını yakmak, işgal ve boykot hareketlerine karışmakta dolaylılığı guyabı tutuklama kararı bulunmaktadır.

Amerika'da en büyük protesto gösterisi

■ Amerika'da Vietnam Savasını protesto için düzenlenen yürüyüşlerden en büyüğü geçen hafta yapılmıştır. Üç üniversite öğrencisinin öncülüğünde Amerika'nın çeşitli şehirlerinde aynı zamanda başlatılan yürüyüş dünyanın çeşitli ülkelerine de sıçramış. Londra, Madrid, Viyana, Brüksel, Roma, Paris ve diğer büyük şehirlerde binlerce Amerikalı ve onlara sempati besleyen binlerce Avrupa'lı büyük bir sessizlik içinde savas protesto etmişlerdir. Bu arada Ankara'da savaş aleyhisi Amerikalı gergenler de bir gösteri düzenleyerek Vietnam Savasını protesto etmişlerdir. Vietnam'da da, Amerika'daki göstericileri destekleyen Amerikan askerleri, savasa kollarına siyah parabentler takarak gitmişlerdir. Vietnam Demokratik Cumhuriyeti Başbakanı, Nam Van Dong da, yürüyüşçülerle mektup gönderdi.

15

ekim

Irlanda'da içsavaş

■ Kuzey İrlanda'da İngiliz emperyalizminin körkulediği meşhep çatışmaları yeniden şiddetlenmiş, Belfast'ta patlak veren çatışmalarda biri İngiliz askeri olmak üzere 8 kişi ölmüş, 47 kişi yaralanmıştır. Bu rakam, şimdide kadar Kuzey İrlanda olaylarında görülen en kanlı bilançodur. Çatışmalara, protestanların katilleri üzerine saldırması sebebi olmuştur.

Reichstag yangını

■ Federal Almanya'nın tanınmış tarihçi, kriminalist ve politikacılarından meydana gelen bir komisyon, uzun çabaların ardından 1933 yılında olań Reichstag (Alman Milli Meclisi) yangınınnı Nazilerin planladıklarını ve bu planı uyguladıklarını ispatlamıştır. Sosyal Demokrat Parti Başkanı ve müstakbel Alman Başbakanı Willy Brandt'ın da dahil olduğu bu komisyonun kesin raporu önbüzdeki günlerde yayılmıştır. Bilindiği gibi, o tarihte Hitler rejimi, Reichstag yangınınnı kommunistlerin çıkarttığı ileri sürürek, suçu damgasını vurduğu Van Der Lubbe adında bir akıl hastası Hollandalıydı idam etmiş, daha sonra bütün Almanya'da sola karşı konunç bir teröre gitmiştir.

TOS'un protestosu

■ Bolvadin'de TOS Merkezi'ne yapılan saldırısı üzerine TOS İstanbul Şubesi Başkanı Cengiz Balıkaya bir bildiri yayınılayarak olayı protesto etmiştir. Bildiride Türkiye halkına seslenerek, «Menfaat çarklarını ve politik arzularını cehaletin üzerine bina eden, seni sömüren, sana her türlü eğlili reval görenler, senin evlatlarını, senin davamın bilincinde yetiştiğine öğretmeyeceğiz sindirme çaba sandadırlar. Bu saldırlıları onları sindirmeyecektir.» denilmiştir.

Yeni milletvekilleri

■ 12 Ekim'de seçilen yeni milletvekilleri meselesi açılmıştır. Bu açıklamaya göre, yeni meclisin 450 üyesinden 135'i hukukçu, 53'i tüccar, 42'si çiftçi, 42'si devlet memuru, 32'si doktor, 28'i müdür, 28'i gazeteci, 24'i eğitime, 20'si emekli subay, 12'si din adamı, 11'i sendikacı, 6'sı sanayicidir. Göründüğü gibi, bu seçimde de meclise emekçi sınıfı temsil hemen hemen hiç kimse gitmemiştir.

Uzayda ilk inşaat

Amerikalıların surp bir propaganda sağlamak amacıyla yaptıkları «sayı fethi» gösterisine gülerce tam sayfa ayıran burjuva basımı, geçen hafta Sovyetler Birliği'nin tamamen bilimsel amaçlarla yaptıkları yeni bir uzay denemesini tek silünlük, yada çift silünlük haberlerle geçtiirmiştir. Oysa, dış politika sayfamızda da ayrıntılı şekilde açıkladığımız üzere, üç ayrı gemiyle uzaya çıkan Sovyet kozmonotları, insanlık tarihinde ilk defa boşlukta kaynak yapmışlardır. Uzayda kaynak, yeryüzünde olduğunda gibi, kaynak makinesiyle, yanı bu makineden çıkan alevin iki madeni parçası eriterken kaynatması yoluyla yapılmamaktadır. Uzayda kaynak, ya liser işini ile tahrif edilen iyonlaşmış bir plazma, ya ultrasonlar yada bir iyon yani atom akım'ı kullanan bir teknikle yapılmaktadır. Boşlukta kaynak yaparak uzaya insanlığın ilk inşaatını gerçekleştiren Sovyet kozmonotları hafta sonunda başarıyla yeryüzüne dönmüşlerdir. Yukardaki resimde, ilk defa özel uzay elbiseleri giymeden, kabinde sağlanan imkanlar sayesinde uzaya normal elbiseleriyle gikan Sovyet kozmonotlarından Filippchenko, Gorbatov ve Volkov görülmektedirler.

16 ekim

17 ekim

18 ekim

Somali'de Suikast

■ Somali Cumhurbaşkanı Dr. Abdülrası Ali Şermake, Abdülkadir Abdi adında bir polis memuru tarafından vurularak öldürülmüştür. Suikast, uzun süreden beri Batı ile Doğu arasında tarafsız bir politika izleyen Somali'nin bundan böyle Doğu'ya yaklaşması istimmalini doğurmıştır. Somali, Doğu ile Batı arasındaki müfaz mütadelesinde en önemli yerlerden biridir, başta İtalya, Amerika ve Sovyetler Birliği olmak üzere çeşitli ülkelerden büyük çapta yardım almaktadır. Bununla beraber muhalifler, Şermake'nin hayatı bulunduğu partiyi Batı taraftarı olmakla suçlamaktadırlar. Bu suikastten sonra iç siyasette mücadelenin şiddetlenmesi bekleniyor.

İşçinin Tiyatrosu

İstanbul'da geçen yıl kurulan İşçinin Tiyatrosu, yakın bir zamanda sokak ve sahne tesislerine bağlayacaktır. Grevlerde, sokak bağlantılarında ve geceköndü mahallelerinde oynayacağı sokak oyunlarından başka Beyazıt'ta bir işçil mahallesinde sinema tiyatmasına kapalı salon oyunları oynayacaktır. Tiyatronun bu yelki repertuarında Vatan Yahut Amerika, Grevler, Gecekondu, Sünger Avcıları, Nazım Hikmet'in Seyh Bedrettin Destanı ve Sevdah Bulut oyunları yer almaktadır. Öte yandan İşçinin Tiyatrosu, be dava tiyatro kursları da açacaktır.

Doğan Özgüden ve Yaşar Uçar mahkum oldular

Mihri Belli ve diğer sosyalistlerin tutuklanmalarını eleştirmek amacıyla yazdığı yazdan dolayı dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden ile eski yazıları müdürümüz Yaşar Uçar hakkında cumhuriyet savcılığınca Toplu Basın Mahkemesi'nde «Kesinleşmemiş mahkeme kararları hakkında mütalaası yürüttükleri» iddiasıyla açılan dava sonuçlanmıştır. Mahkeme, her iki arkadaşımızın da birer ay hapislerine karar vermiştir. Bu, Özgüden'in üçüncü, Uçar'ın ikinci mahkumiyetidir. Karar temiz edilmiştir.

M. Belli beraat etti

■ Bir süre önce yaptığı bir konuşmadada «komünizm propagandası bulunduğu» iddiasıyla 5 yıl ağır hapis ve 3 yıl sürgün cezasına çarptırılan Mihri Belli, Yargıtay'ın bozma kararına üzerine Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından beş yıl ağır hapse mahkum edilmiştir. Volkan, ağır ceza mahkemesindeki ilk duruşmasında kefaletle tahliye edilmiş, ancak AP'li gazeteciler adeta üzerinde etki yapmak için her türlü provokasyonlara başvurmuşlardır.

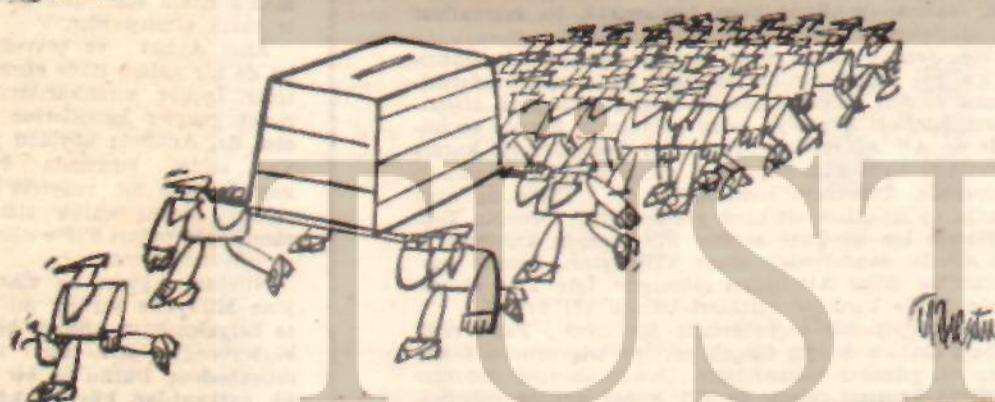
Deniz Gezmis'in durumu

■ Devrimci gençlik liderlerinden Deniz Gezmis, Üniversite rektörü ile polisin müdahalesi düzenlediği dosyalara ictidardan çeşitli iddialarla cezaevinde yatırılırken, İstanbul Üniversitesi Senatosu da, hakkindaki üniversiteden ihraç kararını onaylamıştır. Bildirdiği gibi, Gezmis hakkında daha önce öğrencisi bulunduğu Hukuk Fakültesi Yönetim Kurulu tarafından ihtarla verilmiştir. Gezmis'in itirazı üzerine dosya Üniversite Senatosu tarafından incelenmiş ve İstanbul Üniversitesi Rektörü Ekrem Serif Egeli kararı söyle açıklamıştır: «Fakülte bakımdan ve esas yönünden Hukuk Fakültesi Yönetim Kurulu kararına itirazvardı. Her iki yönden dosya incelendi ve Senato'da gözden geçirildi. Dosyada mevcut doküman ve belgelere göre, disiplin yönetimine aykırı iddianın yerinde olmadığı karar verildi.»

5 yıla mahkum oldu

■ Nisan ayında bazı işçilere komünizmi öven konuşmalar yaptığı iddiasıyla, Edirne Erkek Sanat Enstitüsü öğrencisi Aydin Volkan Bursa Ağır Ceza Mahkemesi tarafından beş yıl ağır hapse mahkum edilmiştir. Volkan, ağır ceza mahkemesindeki ilk duruşmasında kefaletle tahliye edilmiş, ancak AP'li gazeteciler adeta üzerinde etki yapmak için her türlü provokasyonlara başvurmuşlardır.

•GÖZ GÖRE • VALÇIN ÇETİN •

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Seçim sonrası görevi

S

ECİM sonuçlarından berkes kendi hesaplarına göre akhâm ekartmakla mesgul. Oy oranında 52.9'dan yüzde 46.6'ya düşüğü halde Adalet Partisi «büyük zafer» türkileri söylemektedir. Görünüşte de haksız değildir. Zira, oyaların yaridan azı almış olsa bile, millet meclisinde isgal ettiği koltuk sayısı bakımından tek başına iktidar durumundadır. Oysa, milli bakiye sistemi kaldırılmış olsayıdı, bu oyalarla AP ancak 204 milletvekilli ekartabilecek ve tek başına iktidarı rüyasında bile göremeyecekti. Geçen yıl yapılan Seçim Kanunu değişikliğinin sadece büyük partilerin işine yaradığı, hemen hemen küçük partilerin tamiminin mecliste grup kuramayacak hale düşmeleriyle sabit olmuştur. CHP Genel Sekreteri Ecevit, küçük partilerin bu durumundan dolayı üzüntülerini bildirmiştir. Oysa, milli bakiye usulünün kaldırmasında CHP'nin de en az AP kadar gayret gösterdiği, Seçim Kanunu'nun değişmesi için nasıl muvazzaza yaptığı hâlk hatırladır. Eğer milli bakiye sistemi kaldırılmış olsayıdı, CHP bugün alabildiği oyalarla parlamentoaya 143 milletvekilli değil, sadece 124 milletvekilli ulaşabilecekti. Zira, CHP de 1965 seçimlerinde oyaların yüzde 28.75'ini aldığı halde be seçimlerde oran yüzde 27.46'ya düşmüştür. Ama bu düşüle rağmen, Ulus, CHP'nin seçimden önceki milletvekilli sayısına göre bu defa 56 milletvekilli artırdığını ileri sürenin milleti kasırmaktadır. Oysa seçimde milli bakiye sistemi uygulanmış, geçen seçimde ekardığı 134 milletvekiline göre 10 milletvekilli kaybetmiş olacaktı!

K

UCÜK partiler ise, milli bakiye usulünün kaldırılmasıyla yedikleri darbenin yanında, seçimde de ittifat görmemişlerdir. Parlamentoda 15 kişilik bir grup kurabilen GP'nin ve katıldığı ilk seçimde 8 milletvekilli ekartabilen BP'nin durumu kamuoyunda kesin bir yönelik ifadesi değil, «komünizm düşmanlığı» istismarında ve alevi vatandaşların duygularına hitap etmede kullanılan yeni metodların geçici bir başarısıdır. Birtakım ferade sôhbetlerde oy toplamaya kalkışan MP, YTP gibi partiler için 12 Ekim seçimi sonun başlangıcı olmuştur. MHP'nin de, 1965 seçimlerine göre oy artıran tek parti olmakla beraber, bütün spektaküler komando hareketlerine ve egemen sınıfların açık destegine rağmen, halk kiteleri tarafından büyük ölçüde benimsenmediği bu seçim sonuçlarıyla anlaşılmıştır. Esasen varlıklarla yoklukları arasında pek fark bulunan bu partilerin seçimden perşen çıkması pek de önem taşımamaktadır. Çünkü oyların söyleyelebilceklerini ve yapabileceklerini, çok daha etkili ve güçlü şekilde AP ile CHP elak daha iyi söylemeye ve yapmaktadır. Asıl üzerinde durulması gereken nokta, TİP'in 12 Ekim seçimlerde ugrası hezmettir. Bakın Amerikan emperyalizminin uluslararası ajansı AP etekleri zil çalarak ne demektedir: «Bugline kadar tesirli bir politik güç olarak ortada bulunan ve Amerikan aleyhisi kampanyayı büyülü bir gürültü ile yürüten TİP silinip kaybolmuştur. Marksist TİP, seçimde oyaların yüzde 2.6'sını alarak ancak iki sandalye kazanmıştır.»

S

ECİM'DEN önce, yöneticilerinin bütün sapmalarına ve ihanetlerine rağmen, örgüt olarak TİP'e oy verilmesini iste bunun için istemiş. Türkiye'de Amerikan emperyalizmine karşı olan vatandaşların artığının seçim sonuçlarıyla matematik olarak ispatlanması gerektiğini belirtmişük. TİP'in aldığı sonuç, Amerikan emperyalizmi ve yerli işbirlikçileri hedefine gerçekten büyük başarıdır. Ancak unutulmamalıdır ki, Türkiye'deki seçimlerin yüzde 41'i, yanı 5.5 milyon seçmenin seçime katılımıştır. Biz, TİP yöneticilerinin yada parlamento'da muhalefets yayaralarının yaptığı gibi bu 5.5 milyon vatandaşın tümünün Amerikan emperyalizmine ve yerli işbirlikçilerine karşı olduğunu ileri sürenin kendi kendini idataçak ve bu hayal üzerine şatolar bina edecek değiliz. Herhalde bu beş buçuk milyon seçmenin en çok coğulugu ne Aybar'dan, ne de PDM'cilerden yatar. Ancak bu kitle içerisinde bağımsızlık ve sosyalizm içeriğinde bilincine varmış, fakat parti yöneticilerinin ihaneti karşısında oyalarını TİP'e kanalize edememiş yüzbinlerce vatandaş da vardır. Bunların TİP'e oy vermesinin nedenleri de ANT'in diğer sayfalarında ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Seçim sonrası tüm sosyalistlere düşen görev, bu sol potansiyelin varlığını bilerek ve TİP oyalarındaki biçimde düşüsten cesaret alan emperyalizmin ve yerli usaklarının sol'a karşı teröri artıracaklarını asa gözden uzak tutmayarak, en kısa zamanda tek sosyalist örgütte despot yöneticileri tasfiye edip demokratik ilkeleri hâkim kılmak, daba sonra doğru devrimci stratejiyi açıkça belirleyerek sağlam bir çizgiye bütün sol güçleri bir araya getirmektir.

HEZİMET SOL'UN DEĞİL, SOL'DAN SAPANLARINDIR!

12 Ekim gecesi saat 21'de Türkiye'de hemen hemen bütün vatandaşlar, radyolarının başında, Türkiye'nin dört yıllık kaderni tayin edecek milletvekili genel seçiminin sonuçlarını büyük bir heyecanla bekliyorlardı. Kanuna göre radyo ancak saat 21'den sonra seçim sonuçlarını verebilecekti.

Nihayet gong saat 21'i vurdu ve radyonun seçim programı başladı. Büttün Türkiye radyoları adına tek anons verildikten sonra TRT'nin bütün sıri isimleri, Haberler Müdürü Doğan Karaoğlu, İç Haberler Müdürü Basri Balci ve bilumur sefeler mikrofon başına gelerek TRT'nin seçim sonuçlarını vatandaşlara serbestçe duyurabilemek için tam bir yıl (!) dan beri hazırlıklar yaptırmış, seçim günü bütün Türkiye'de tam 900 muhabirin birden seferber olduğunu açıkladılar. Bu açıklamaların ardından vatandaş bekliyordu ki, 900 muhabirin gayretiyle seçim sonuçlarını en geç 6.7 saat sonra radyodan kesin şekilde öğrenmek mümkün ola bileycektir?

Ama radyo dinleyicilerinin hevesleri kursaklarında kaldı, kesin sonuçları öğrenmek söyle dursun, TRT gerez kabilinden verdiği bir kaç sandık sonucunu dışında bütün seçim programını sulu röportajlarla, saçılışan mübakalarla, Zeki Muren'lerin, Güneri Tecer'lerin

konserleriyle sabaha kadar vakit öldürdü. Bir şeyle ögrenibilecekleri umuduyla sabaha kadar gözlerini kırpmadan radyo başında bekleyen vatandaşlar, sabaha karşı TRT'ye de, TRT'yi yönetenlere de lanetler savurarak radyonun düşmesini çevirmez zorunda kaldılar.

Seçim sonuçları yerine verilen gülgülü programlardan biri de, hiç şüphesiz, parti liderleriyle seçimden önce yapıp da sabaha karşı radyolardan verilen seçim tahmini röportajlarıydı. Ve teslim etmek gerekiyor ki, o gece yayınlanan programların en tutarlısı da oydu.

Seçimlerin küçük partilere yarmadığı, ile bes sandığın neticesinde dahi anlaşılır halde, sabaha karşı bu partilerin liderlerinin hâlâ 30 - 40 milletvekili çıkartabilecek şekilde konuşmaları eiden eğlenceliydi. Atı alan işçileri geçmişten sonra seçim öncesi hayalleri radyoda dile getirilen parti liderlerinden biri de TIP Genel

Başkanı Mehmet Ali Aybar'dı. «Halkımız TIP'e 1965'ten fazla yakınık göstericektir. Parlamentodaki milletvekili sayısı hakkında bir rakkam vermek oldukça zor. Zannediyorum ki, TIP, parlamentoda bir grubu sahip olacakmış diyordu. Bu umudunun gerekçesini de söyle açıkyordu: «Bilhassa köylere ağırlık verdik. Köylülerin büyük uyanış içinde oldukları daha önceden görmüşük. Bu itibarı arakadaşlarımız daha çok köyleri taradılar...»

Aybar'ın umudunun gerekçesi olan bu cümlede, aslında Aybar ve takımının hezimetinin de gerekçi yatiyordu. Zira, özellikle büyük kongreler döneminden beri Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, partinin asıl dayanağı olan sanayi işçilerini, diğer devrimci işçileri bir yana bırakmış, sol çizgiden adamaklı saparak listeye kurularını esas alan bir populizm içerisinde bütün başarı ve zafer şansını köylerden alacağı blok oylara bağlamıştı. Bu yıldızdır ki, sosyalist bir partinin liste başlarına, bilincsiz de olsa, kitle halinde oy getireceğine inandığı toprak ağalarını koymakta tereddüt etmemiş, bu yüzden partinin kurucusu ve yöneticisi olan sendikacılardan da hıç karguna almaksızın çekinmemiştir.

Sendikacılardan aralarındaki ihtiyatlı bu yönünü demeçlerle a-

TIP, OYLARININ 37'SİNİ KAYBETTİ

— Devrimcilarından uzaklaşan bir yönetim bilançosu —

cık seçik ortaya koydukları halde, Aybar, Milliyet'e verdiği mülakatta «Sendikacılardan arada bir önemli bir ihtilafımız olduğunu sanıyorum. TIP'te kontenjan dağılımında tüzüğün 2 ve 53. maddesinin ihlal edildiği kamışındadır. Ben bu kamayı paylaşmıyorum» demiştir. TIP'in seçim şansı az olan ilerde ve listelerin alt taraflarında emekçilerin yoğunluğu olmasının 53. maddenin ruhuna uygun göstermek, bir hile geriye den başka bir şey değildir. Resmen bir tahrifçilikdir. Zira, TIP'in seçim şansı olan illerin hıçbirinin liste başlarına emekçiler getirilmemiştir. TIP Tüzüğü'nden 2. maddesine gelince, bu maddede TIP'in hangi sınıf ve

tabakaların partisi olduğu açıkça belirtihis, fakat bu sınıf ve tabakalar arasında «toprak ağalarına asla yer verilmemistir. Aybar'ın kontenjan testindede 2. maddeye uygun davranışlığını söyleyebilmesi de bir başka tahrifçilikdir.

TIP Genel Başkanı, devrimci gençlige karşı, kongrelerden de önce, uzun yıllardan beri sürdürdüğü olumsuz tutumu seçim kampanyası sırasında da aqigaya vurmış, gençlerin memleket şartlarını iyi değerlendiremediğini ileri sürerek, «Gençlerin heyecanı istismara kalkısan kimse bulunabilir. Bu kimse gençlerin arasına sızabilir. Bunu bir ihtimal olarak göz önünde bulundurmak zorundayız. Bundan dolayı gençlerinizin uyankınlıkları ve memleket şartlarını iyi değerlendirmeleri gerekmektedir.» demiz, bir bakıma kendisi gibi düşünmeyen gençlerin, solun düşmanlarına alet olduğu savını ileri sürdürmüştür. Aybar'ın bu tutumudur ki, uzun yıllardan beri bütün devrimci gençliği partiden uzaklaştırmış, emekçilerin siyasal örgütünden en büyük yan desteginden yoksun bırakmıştır. 1965 seçiminin 50 bin kişilik Taksim Mitingi'ni hatturlayanlar, 12 Ekim seçimlerinden önceki TIP'in Taksim mitinginde Aybar'ı sadece 1000 kişiye hitap ederken gördükleri zaman, devrimci gençleri partiden itmenin hazır sonucuna gözleriyle tamk olmuşlardır.

Ama Aybar ve çevresi için bu da bir anlam ifade etmemektedir. İşçiler, sendikacılardır, devrimci gençler kendilerine karşı olsa da, Anadolu köylüsü yeter. Tam seçim sırasında birkaç köy dolastın mı, radyoda köylü ağzıyla birkaç nutuk attın mı tüm köylü oyları TIP'e akar, diye düşünmüştür.

Nitekim Aybar, bu zihniyeti, yine Milliyet'e verdiği mülakatta belgelemiştir: «Şimdi bir sey söyleyeceğim size. Bu benim müşahadem. Büttün bu bir sene çalkantılar, köylere katılanları de, mal bulmuş magribi gibi, tüm sosyalistleri kargalarına alarak Sabri Tanrıverdi'yi Adiyaman'ı teslim etti.»

İSTE TIP adayı toprak ağası!

TÜRKİYE İşçi Partisi yöneticilerinin, partiyi sosyalist çizgiden saptıran ve seçimlerde büyük hezime ugramasına yol açan tasarruflarından biri de, muhakkak ki seçime geyrek kala Adiyaman'da Sabri Tanrıverdi adındaki toprak ağasının tepeden inme TIP listesine bagına getirilmesidir.

TIP yöneticileri, bu kararlarından dolayı eleştiren sosyalistlere, Sabri Tanrıverdi'nin yıllardan beri sosyalist olduğu uydurmasıyla kargaçıklar, TIP'e bilinci oy getireceğini iddia etmişlerdir. TIP yöneticileri Tanrıverdi'nin 13 bin oy getireceğini umarlarken, 12 Ekim seçimlerinde TIP'in Adiyaman'da aldığı oy miktarı sadece 7215 olmuştur. Evet Tanrıverdi TIP'e bir miktar oy getirmiştir, fakat bilinci TIP işçileri, bir toprak ağasına oy vermektense, hıç oy kullanmayı tercih etmişlerdir.

Kaldı ki, Tanrıverdi'nin kimliğinin ve TIP'e getirdiği oylarının niteliginin de, TIP yöneticilerinin sosyalist çizgiden ne denli saptıklarını tesbit bakımından, bilinmesi zorunludur.

Sabri Tanrıverdi, Adiyaman'ın kuzey batısında 26 parça köyü, Besni, Gölbag, Çelikhan ve Kâhta ilçelerinde de bazı köyleri içine alan, nüfusu 22.23 bin civarında tâmin edilen HIZIRISOR asiretinin ağalarındandır. Hizirisor asireti de, «yerlis» ve «göçebes» Hizirisor'lardandır. «Yerlis» Hizirisor'ları reisi ise Seyh'dur. Bununla beraber, Seyh'da, Tanrıverdi'lerin direktifi üzerine hareket etmektedir.

Sabri Tanrıverdi, Hizirisor asireti içerisinde doğan Ali Hami adındaki allenin iki numaralı lideridir. Ancak ağabeyi Ali Tanrıverdi'nin, namı diğer Pisinkili Ali Ağanın son zamanlarda yaşampasta fromasından ötürü, bu allenin bir numaralı lideri Sabri Tanrıverdi olmuştur.

1950'den 1961 seçimlerine kadar Tanrıverdi'ler, Hizirisor asiretinin oylarını hep CHP'ye kanalize etmişler, buna karşılık Ali Tanrıverdi devamlı şekilde İl genel meclisi üyeliğine seçilmişdir.

Ancak 1961 seçimlerine Tanrıverdi'ler, İl genel meclisi üyeliği ile yetinmeyeip CHP'den milletvekilliği istemislerdir. Ne var ki önseçimlerde politik oyularla liste dışı bırakılmışlardır.

Liste dışı bırakılmışları üzerine Tanrıverdi'ler, oyularının yarısından fazlasını YTP'ye kanalize ederek CHP'.

ye gözdağı vermişlerdir. 1965 seçimlerinde Sabri Tanrıverdi tekrar CHP'lilerle pazarlığa oturmug, Adiyaman listesinin birinci yada ikinci sırasında adaylık istemiştir. Fakat CHP'liler kendisine kesin söz vermemiştir, sadece liste başına gelmesine yardımcı olacaklarını söylemişler, bunun üzerine hiddetlenen Sabri Tanrıverdi önseçimlere girmeyip seçime bağımsız olarak katılmıştır. Kendisini bağımsız adaylıkta, önseçimi kaybeden eski Malatya milletvekillerinden ve Kâhta ağalarından Abdullah Köroğlu ile Besni adayı Dr. Mehmet Ozbay desteklemiştir. Bu destekler sayesinde Sabri Tanrıverdi 11800 oy almış, fakat seçilmesi mümkün olanamamıştır. Sabri Tanrıverdi bu seçimlerde önemli miktarla arazi satarak seçim masraflarını karşılamış, daha sonra da ağıretin ileri gelenleri aşiretten «salma» şeklinde para toplayarak bu masrafları telafi etmiştir.

1968 Senato ve İl genel meclisi seçimlerinde Tanrıverdi'ler, eşi ender görüllür bir ikili oyun oynamışlardır. Hizirisor aşıreti, İl genel meclisi üyesi için yerli Hizirisor aşıreti liderleri Seyh'yu aday göstermiş, Senato seçimlerinde de AP adayı Süreyya Turanlı'yı desteklemiştir. Aynı gün yapılan İl genel meclisi ve senato seçimlerinde, Tanrıverdi'lerin AP'ye de, TIP'e de aynı miktarla oy kanalize ettikleri görülmüştür. Örneğin Tanrıverdi'lerin bir köyünde seçime 378 oy men katılmış, İl Genel Meclisi sandığından silme TIP oyaları, Senato sandığından ise silme AP oyaları çıkmıştır. İşte TIP yöneticilerinin TIP'e kanalize ettikleri bilinci (1) oyalar!

1969 milletvekili seçimlerinde de Sabri Tanrıverdi, liste dışı olabilmek için birçok partide başvurmuştur, fakat hiçbirinden garanti alamamıştır. Bunun üzerine son olarak TIP'in kapısını çalmış ve TIP genel merkez yöneticileri de, mal bulmuş magribi gibi, tüm sosyalistleri kargalarına alarak Sabri Tanrıverdi'yi Adiyaman'ı teslim etti.

Bir ağızın liste başına getirilmesi üzerine Adiyaman'daki TIP İl ve İlçe yönetim kurulları üyeleri görevlerinden istifa etmişler, bir çok TIP işçesi de seçimde bir ağızı desteklemiştir duruma düşmemek için parteye oy vermemiştirler.

Belki Adiyaman'da «bilincsiz oyularla TIP'in oy oranı artmıştır, ama bunun bedeli Türkiye'nin her tarafında TIP oyalarının başsağı gitmesi olmuştur.

12 Ekim
hezimi'nin
bir
namaralı
sorumlusu
Genel
Başkan
Mehmet
Ali Aybar

RİZA KUAS
— İki milletvekilinden biri —

mıştır. Ama onemli bir sey değil, bunlar geçer. Türkiye İşçi Partisi'nin bu seçimlerde alacağı sonuc, onemli bir faktör olacaktır. Birçok meselenin cevabı getirecektir. Türkiye İşçi Partisi'nin oyları artacaktır. Oranlar olarak da, mutlak sayı olarak da artacaktır.

Aybar ve gevresi'nin devrimci, ligi bir yana iterek sadece **çoys** hesaplarıyla hareket ettiklerini bu sözlerden daha iyi ortaya koyabilecek bir belge bulunamaz. Aybar, tipki egemen-

cevlerin politikacıları gibi, köylüyü her şyeden habersiz, eğriyi doğrudan ayıramayacak, birtakım sloganları kandırabilecek insanlar olarak görmektedir. Tipki Süleyman Bey'in hezimi gibi, bütün gücünü sandıkta çökartacağı oy miktarında görülmektedir.

Ama Aybar'ın bu nesipleri da tutmaması, içsili gençliği bir yana iten TİP Genel Başkanı 12 Ekim seçimlerinde köylüden de yüz bulamamıştır. Pir Sultan Abdal olaylarının etkisindeki Tunçel ve aşağıda açıkladığı gibi, devşirme oyalar getiren Sabri Tanrıverdi'nin liste başı olduğu Adiyaman haric. Aybar ve takımı Anadolunun hıçkırı yerinde köylü oyalarını artırılamamış, alosine yoğun şekilde oy kaybetmiştir. Zira, daha önce TİP'e oy vermek bilincine ulaşmış köylüler, yöneticilerin devrimciliğinden uzaklaşmasının ve toprak ağalarına yaslanması karşısında bu defa oy kullanamamışlardır. Böylece, köylüler Aybar'ın sandığı kadar bilinçsiz olmadıklarını ispatlamışlardır.

Hizmet kesin olarak ortaya çıkınca, Aybar yine sorumluluğu aşık kabul etmek cesaretini göstermemiş ve yine halklarını suçlamak yolunu tutmuştur. Seçimden sonra TİP adına yayınlanan bildiri de, Aybar ve takımı hesabına kelimelerin tam manasıyla yürekler acısıdır.

Bildiride, «Seçim sonuçları, halkın bir kere daha hakim sınıflarca yanlıtlığım göstermektedir. CHP'nin TİP sloganları taklit ederek, BP'nin Alevisi zümreyi sömürerek, YTP'nin Doğu'lu halkın istirabını istismar edip Doğu'daki emekçileri bölerken oy topladıkları görülmüştür.» denilmektedir.

Bu sözler, Aybar'ın daha önce halkın bilinglendirilgisini ortaya koymaktadır. Denmek ki, TİP yöneticileri, emekçiye dayanan gerçek bir sosyalist parti yaratmak yerine, sloganları, alevi ve doğulu vatandaşlara seslenmekle oy toplamak amaçlı girişimlerdir. Aynı sloganları bir başka parti kullanıncı, alevi ve doğulu zümrelerle başka partiler de seslenince, ekdeki içgerti oyalar uçup gitmiştir!

Aybar, seçim öncesinde, parti içi katılımların oyları etkilemeyeceğini büyük bir güvenle söylemektedir, hezimeden sonra yalnızlığı bildiride, «Partiyi içten sabote eden bir sol kanat hareketinin de tahripkar olduğunu, TİP'e oy verilmemesine cahsan bu sol kanadın parti teşkilatında zarar verdigini iddia etmek gerekisine sürüklennmiştir.

Fakat Aybar'ın seçimden sonra yayınladığı bildirinin en gayriciddi yanı, katılma oranı ile ilgili görüşlerdir: «Seçime katılma oranının yüzde 60 olması, halkın uyanışın ve bilinc

Seçimleri Amerika Kazandı

BATI demokrasisi, söktük artık, egemen sınıf, kentsoyunun egemenliğini maskeleyerek sürdürmek için çeşitli siyasal güçler arasında yürütüğü bir dene rejimidir. Filipin Demokrasisinde ise bu oyus egemen yabancı devletin egemenliğini maskeleyerek sürdürmek üzere oynanır. Bu düzen içinde her siyasal güçün ana islevi, bir başka siyasal güçü etkisiz kılmak, böylece boşalan meydanda daş sömürgenin paşa - gönülince at oynatmasını sağlamadır. Sana, bana ve karakediye getirilen inci - boncukla başlıyan tekerleme, kara kedinin çıktıığı ağaçla ağaç kesen baltaya, baltam düştüğü suyla, suyu içen mandala, mandanın kaçtığı dağla sürürlür, dag yamp kül olunçaya dek; sonunda bir köse sakal kahr ortada. Sam Amerika'nın sakadır..

12 Ekim Seçimleri bu tekerlemenin yeniden Amerika'nın kucagına millete tekerlenmemizle sonuçlanan canlı bir örneğidir. Komandolarıyla ENDONEZYA! parolasını, alesta, bekliyen Milliyetçi Zelzele Partisinden gayri bütün partilerin oy kaybına uğradığı, bu it-ite-it-kuyruğuna fasti içinde, müsterek ay pusulalarının cümlə tasvirleri, besi için daraek bir abura katılmış davarlar gibi birbirlerinin kuyruklarını kemirip, taam etmiştir.

Baklıeler kalkıktan sonra baki kalan ve gerilerinin ufalması şahsına başları ve derileri büyütlenen AP ile CHP aburda kurulup, mer'aya yayılmıştır, ama ikisi de öte, yesilliğin ucunda mezbahamı kurtarır, hayal - meyal de olsa, görmüyor olamazlar. CHP, Ecevit'in TİP'den apartip okutılmaya çalıştığı Halk-Hak-Toprak sırınlık muskasına rağmen, halktan, haktan ve topraktan ayrı düşmüş tarihinin cemberini yarar, halka yaranamamıştır. Millet bu kisa pantolonu ve sevimli yetişkin kanatlarında, o - II - senin - bu - II - benim çember çevirisini, yarı alaylı, yarı aennah gözlerle seyretrin, hatta hafızı kurulmasın için, cep harchı kabılinden az - çok oy da vermiştir, ama paşa - babasının Anadoluyu ne dar kasnaklara gerip, üstine ne zakum nakısları işlediğini unutmuştur. O nun için Ecevit'in önumzdeki dönemde, eski CHP geleneğine sırınlık çemberini bırakıp, kursun askerleriyle oynamaya başlamasına hiç şaşımamalıdır.

birliğimin ilk basamakı olarak mütalaası edilmelidir. Halkımızın yüzde 41'i dağ bağlı sermaye darbik düzenini, seçimlere katılmamak suretiyle protesto etmiştir.

Bu nasıl bir mantık sisilesidir ki, bildirinin başında emekçi halkın sınıflarca aldatıldığını ileri süre Aybar, böyle aşağıda halkın yüzde 41'inin dağ bağlı sermayedardır. Bu düzeni «seçimlere katılmamak» suretiyle protesto ettiğini söyleyebilmektedir. Bu yukarıdaki iddia doğrudur, yada aşağıdaki hükmü.. Ama kisinin birden doğru olması mümkün değildir.

Türkiye İşçi Partisi, sosyalist olma nitelğini yitirmiştir. TİP gibi sosyalist bir kimlikle siyasi mücadelelere girilmiş olan bir partinin, işçi ve diğer emekçilerden oy alabilmesi, ancak bu kimliğini geliştirmesi ve sürdürmesiyle mümkün kündür. Oysa, Türkiye İşçi Partisi'ne hakim olan yönetici kadro, bu konuda büyük gerilemeler yapmış ve partinin sosyalist kimliğini hakkında işçi ve emekçi kitlelerde şüpheler uyandırmıştır. Bu durumda, bu kitlelerin TİP'e oy vermeleri içe geçerli bir sebep ortadan kalkmıştır. TİP oylarındaki azalmazı temel nedeni budur.

Bugün sadece Aren değil, Aybar kliginin özelliğe bilyik kongreler döneninden beri sosyalizmden nasıl uzaklaştıklarını, partiyi kuruluş amaçlarından ve devrimci mücadele çizgisinden nasıl saplırdıklarını bilen herkes, bu görüştür.

Gerektense, ANT'in orta sayalarında rakamları ayrıntılı olarak açıkladığı gibi, TİP 1965 seçimlerinden beri tedavi de olası, devamlı bir oy artışı sağlayamış. 1968 Senato seçimlerinde oy oranlarındaki artış en yüksek seviyeyi bulmuştur. Ancak, 1968 seçimlerinden sonra partinin oyları, birdenbire düşmüştür. Yine orta sayfalardaki tablolarda görüleceği gibi, TİP'in bundan önceki üç seçimde aldığı en yüksek oyalar esas kabul edilirse, bu son seçimde TİP oylarında görülen düşüş yüzde 37 oranındadır.

Bu yüzde 37lik düşüşü, ne halkın sınıfların emekçi kitleleri bir kere daha kandırmasıyla,

AP mirasyedisine gelince, sağısı son koağın oy clımbısun yaşamaktadır. DP'nin boşaltığı Vur-Patlas-Kalkınma hava, etrafına, sayısını gitgide azalsa da, kalabalıkları bu sefer de toplaymıştır, ama dağılmış selen masasının döküntülerarasında bir başına kalacağı günler uzakta değildir. Hatırlı konukları komparadorlar, kişisel kürmük içen sofraya son buzlu visne hoşafını getirilmesini beklemektedir. Ve Yahudi sarraf, Para Yisteme Benden! cevabını dayamak lüderdir. Devalisyondan sonra Süleyman'ın Hafız Buhran usulıyla okuyacağı burju karanlıklar gazeli en veşfakar dostlarını da karanlıklar karsısına yol açacaktır. Ama, belki de, Amerika bu kadim ortağının blişlülin itibarıyla tiltip ortadan ömürük silinmesini istemiyeceği için, AP'si en iyi sona ermeden, elattından haber edip, zapiyeleri hastıracak, bu paturda sayın mirasyedir bir başka baharda yeniden boy göstermek fizre sırra kademi basacaktır. Diyeceğim, bundan sonrasında Rıfeller değil, CIA'lar karius...

Bir de TİP var, bizim öz sorunumuz ve, tabii, sorumluluğumuz.. Böyle iktidar esigini umarkan, seçim esigidinden düşmüs karpuza dönüsü üstine konuşacaklarımızı... Simdilik su kadarım söyleyelim: Sayın Aybar seçim öncesi verdiği bir beyanatta partinin güçsüzüğünü o malum Çocukluk Hastalığına bağlıyor. Bilece, bugünkü perisanlığımızda kendisinin duyar olduğu Büyüklük Hastalığının payı hiç de az degildir. Parti gövdesi edz, başı koskoczman bir Pazar - Ola - Hasan Bey haline gelip, her kapının ipini Pazar - Ola! diye çekip, dikkân dükkan oy deriemeğe başladığında, Genel Merkez'deki hesapların karşına nümyüacığı belliyi. Gelgelelim Partinin başum, Aybar'ı değiştirmekle işlerin bir kaleme düzeyeceğini sananlar hayal görürler; bizimde, küçük büyük blişlü sorumluların da kafalarımızı değiştirmemiz gereklidir. Oysa bizler birbirimize külahları değiştirmek saydık. Derken efendim, külah düşü, kel açıldı. Büylesi daha iyi belki de.. Sırma saç özentisinden kurtulup, keleğlansığınızı anıar, billyiz ve bir gün halk masallarındaki gibi halkın sevgili olmayı beceririz...

Can YÜCEL

ne alevi ve doğulu vatandaşları duygularını başka partilerin istismar etmesiyle, ne de TİP'in sloganlarını başka bir partinin kullanmasıyla izah etmeye imkan yoktur. Çünkü, bu faktörler yillardan beri bütün seçimler için söz konusu olmuştur.

Aybar'ın bu iddiaları ne kadar asıl ve esastan uzaksa, 12 Ekim seçimlerine katılmayan 5 milyona yakın seçmenin tama men bugünkü difizene kargi olduğunu iddia etti. Bu da o kadar meşnedsizdir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Aybar'ın her üç yarum birbirini nakzetmektedir.

Ne var ki, seçimlere katılmayan 5 milyona yakın seçmenin üçerinde hiç şüphesiz, TİP'in bugün sosyalist çizgiden uzaklaştırları gördükleri için sandık başına gitmeyecekler, önemli miktaradır. Nitelikle geçen seçimlerde TİP'e oy vermiş olup da bu seçimde TİP'ten oyunu esir gemiş bulunan 130.000'e yakın seçmenin bulunması, bu iddiamızı kanıtlamaktadır. Kaldı ki, TİP devrimci çizgide gidebilseydi, kongre sonrasında admınak h açığa çıkan sapmalar olmasayı, bu 150 bin oy yine TİP'e verildikten başka, gün geçtikçe siyaset bilince ulaşan daha yükseltinlerce emekçi vatandaşın oyu da TİP'e kanalize olacaktı. Hic şüphesiz, seçimde kullanılmış olan 5 milyona yakın oy arasında, TİP'in sırf yöneticilerinin sol'dan sapması yüzünden alamadığı bu oyalar da vardır.

Eger 12 Ekim seçimlerinin sonuçları sol için bir chezimet-manzarast arzediyorsa, bilinmedi ki, hezimet sol'un değil, sol'dan sapanların, partide ihanet edenlerindir!

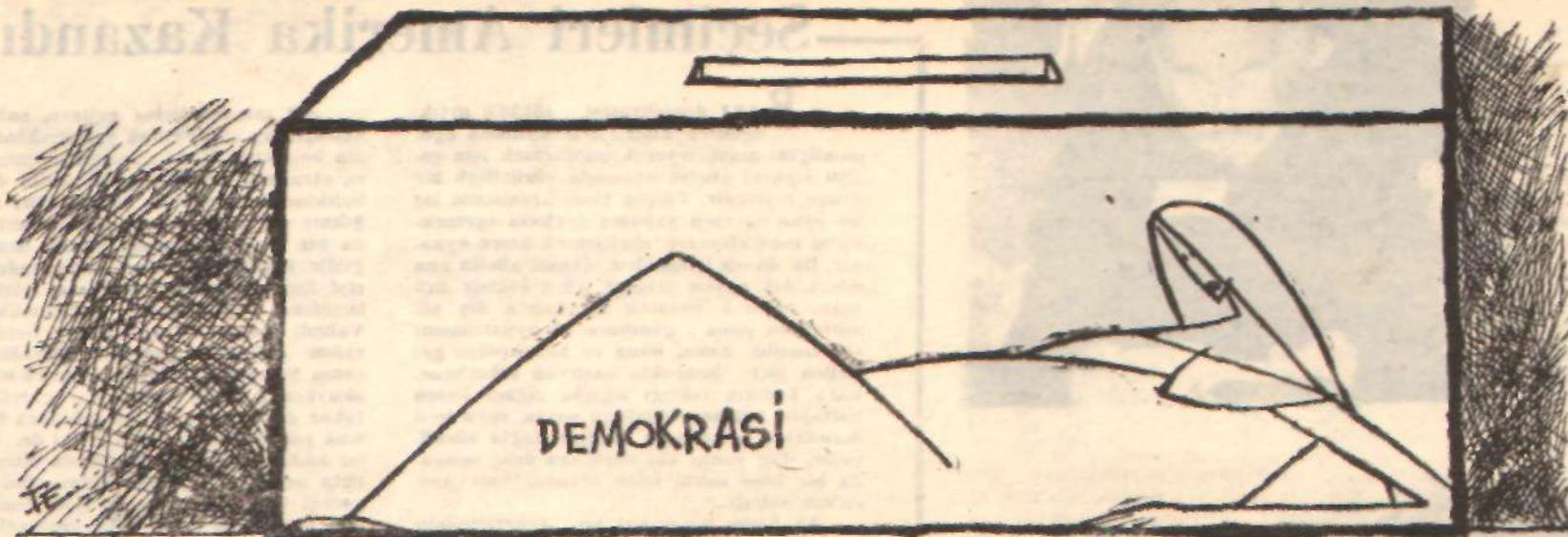
“Bağımsız Sosyalist,, fiyaskosu

Seçim sonuçlarının ortaya koyduğu bir gerçekde, MDD tezi etrafından birlesenlerin TİP adayları karşısına bazışehirde bilyik iddiaları ortaya kçıkarıcı **“Bağımsız sosyalist”** adayılarıyla hiçbir varlık göstermemeleri ve sadece bilyicili olmalarıdır. Malatya'da aday gösterip sonrasında geri alınan sosyalist oyalar düşürebilecek ve bilmekten başka hiçbir yararlı yan olmamıştır. Aydın'da ise Hüseyin Kaya'nın diğer bağımsızları birlikte aldığı oy toplamı 1010'dan öte geçmemiştir. En bilyik zarar ise Kars'ta görülmüştür. Son anda MDD'ciler transfer eden **“Bağımsız sosyalist”** adayı Adil Kurtel bilyik iddialarına rağmen 2678 oy alabilmiştir. Üstelik, bu adayın 13.003 oy alan TİP adayı Naci Kutlay'ıninden az bir oy farkıyla milletvekili olmasına engellemekten başka bir işe yaramamıştır.

Eger Aybar'ın seçimden sonra yayınladığı bildirinin en gayriciddi yanı, katılma oranı ile ilgili görüşlerdir: «Seçime katılma oranının yüzde 60 olması, halkın uyanışın ve bilinc

bu yılde 37lik düşüşü, ne halkın sınıfların emekçi kitleleri bir kere daha kandırmasıyla,

Bu yüzde 37lik düşüşü, ne halkın sınıfların emekçi kitleleri bir kere daha kandırmasıyla,

— HERKES ÇRTTI BU SANDIRTAN, BIR BEN ÇIKAMA DİM!

TİP'i devrimci kılmak için...

Dr. Sedat OZKOL

BURJUVA bilimadamlarıyla tath'ı sonyalıstları kalkunmayı sadece ekonomik bir sorumlu gibi ele alır, sorunun politik öznili kasıtları olacak bir kenara bırakır ve toplumsal yapaya önemli hiçbir değişiklik getirmeyen tutucu, kırırmaz, yetersiz reformları öğütüler. Oysaki, «Geri Bıraktırılmış Türkiye» adlı kitabımızda da belirtmeğe ehtiyatımız gibi, kalkunma sorunu bütünüyle politik bir sorundur, çünkü geriligin temel nedeni emperyalist sömürülür. (*) Dolayısıyla gerilk sorunun çözülmesi ve kalkınmanın gerçekleştirilmesi, ancak politik eylemlerle mümkün değildir. Diğer bir deyişle emperyalizmi ortadan kaldırınamadan, özellikle Amerikan emperyalizminin egemenliğine kesin bir son vermeden, Amerikan emperyalizmini geri bıraktırılmış ülkeyen silahlaryla, askerleriyle, uzmanlarıla, barış gönüllüleriyle, okullarıyla, misyonerleriyle, sömürgeci sermayesyle süküp atmadan kalkunmadan söz açmak, zihinsel bir tatminden başka bir şey olamaz.

Geri bıraktırılmış bir ülke olan Türkiye için de durum aynıdır. Burada hemen belirtelim ki, Amerikan emperyalizminin yurdumuzdaki sömürüsüne son vermekle, bu emperyalizmin Türkiye içindeki yardımçılarının, işbirlikçilerinin egemenliklerini ortadan kaldırmak birbirinden ayrı, birbirini izleyen eylemler değildir. Anti-emperyalist ve sosyalist mücadele dialektik bir bütündür, aynıdır, birdir, tekdir. Anti-emperyalist mücadeleyi sosyalistlerden başkanının yönetmesi, tarihin açıkça gösterdiği gibi, ya bilinci yada bilimsiz hanetin, devrimin iflası, devrimin ıdidi edilmesiyle sonuçlanmaktadır. Bu bakımından antiemperyalist mücadele ancak bilimsel sosyalistlerin önderliğinde başarıya ulaşabilir.

Bundan başka, Amerikan emperyalizmine karşı mücadeledeki şiddetlilik, güçlendikçe hem Amerikan emperyalizmi hem de yurdumuzdaki yardımçıları devrimciler üzerindeki baskıyı, terörü, işkenceyi artıracaklardır, artırmaktadırlar. Aynı şekilde Türkiye'de toprak ağalarına, komprador burjuaziye ve tutucu bürokratlara karşı mücadeledeki yoğunlaşdırıkça, pekiştirdikçe Amerikan emperyalizmi de işbirlikçilerini paraya ve bir yerde silahla destekleyecektir. Nitekim Amerikan emperyalizminin boyunduruğu altında pek çok geri bıraktırılmış ülkede, yerli işbirlikçiler bir devrim hareketi halinde Amerika'dan askeri müdahalede bulunmasına dair söz almışlardır. Çıkar ilişkileriyle göbeklerinden birbirlerine bağlı bu iki asalak guruba karşı aynı ayrı mücadele etmek imkansızdır. Komprador burjuaziyeyle bürokrat kapitalistler ve çok kepler büyük toprak sahipleri birer sınıf yada tabaka olarak tarih sahnesine çıkışlarını, geçici güçlerini emperyalist sömürgeye borçludurlar, emperyalist sömürünün dışında bağımsız bir varlıklarını, güçlerini olamaz. Aynı şekilde emperyalist kapitalizm, bir dünya sistemi olarak varlığını sürdürdüğibilmek için, daha önce de belirttiğimiz gibi, geri bıraktırılmış ülkelerin emek gücüne, pazarlarına, doğal kaynaklarına muhtaçtır. Emperyalist sömürgeyi eski oldugu gibi, doğrudan doğruya silah kuvvetiyle, geri bıraktırılmış ülkeleri işgal ederek gerçekleştirmek gönümümüz koşulları içinde çok masraflı, çok sakineştir. Vietnam, Kore, Küba bunun en iyi örnekleridir. Dolayısıyla emperyalizm doğrudan doğruya sömürgeye yerine işbirlikçileri, yani kompradorlar, bürokrat kapitalistler ve büyük toprak sahiplerinin arasında sömürmeye tercih eder. Bu bakımından, ne resinden bakırsa bakolsun, emperyalizme karşı saldırdıysa emperyalizm yurt içindeki işbirlikçilerine saldırmak aynı sonuçları verdiği gözükmemektedir.

Bu çok açık gerçekler karşısında anti-emperyalist ve sosyalist iki ayrı mücadele olduğunu ileriye sürmek, ilericilik ve devrimci maskeleri arkasından bilerek yada bilmeyerek tutuculuk, gerililik, bölüctülük yapmak demektir. Niceliksel ve de niteliksel gerçekler karşısında böyle yanlış bir tutumda istrar etmek, bilimsel sosyalizmin katı kalıplar içerisinde, statik ve doğmatik olarak uygulanmış sonucudur. Anti-emperyalist ve sosyalist mücadelenin bir ve aynı olduğunu, ancak ve ancak bilimsel sosyalistlerin önderliğinde başarıya ulaşacağım ileriye sürmek emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı en genis ve en güçlü devrimci cephenin kurulmasını istememek değildir. Küçük burjuva sınıfının ileri kesisiminden devrimci üniversitelerin genelğine, zanaatkârlardan toprak ve sanayi işçilerine kadar işbirlikçi olmuşan tüm tabaka ve sınıfların bir araya getirilmesi, eğitilmeleri, eyleme sokulmaları, siyasi liktarda hazırlamaları gereklidir. Bütün bu tabaka ve sınıflara, işçi sınıfı, bilimsel sosyalizme bağlı devrimci kadroların parti yönetimine el koymaları zamanı çektan gelmiştir.

Ozetlemek gerekirse şöyle diyebiliriz:

1. Tüm geri bıktırılmış ülkelerde emperyalizme, özellikle Amerikan emperyalizmine karşı kuruluş savaşlarına girişmek için gerekli objektif şartların hepsi mevcuttur.

2. Bu objektif şartların geri bıktırılmış ülke halkları yararına kullanılabilmesi ve Amerikan emperyalizminin bozguna uğratılabilmesi için ayrıca su üç ögenin birarada bulunması gereklidir:

a) Geri bıktırılmış toplumu etkileyen dış ve iç etkenleri doğru olarak değerlendirmede, yine doğru strateji ve taktiklerin saptanmasında yol gösterecek olan bilimsel sosyalist metod.

b) Bilimsel sosyalizmi temelinden, bütünüyle kavramış devrimci kişilerden kurulu işçi sınıfının siyasi örgütü.

c) İşçi sınıfının siyasi önderliğinde biraraya getirilen, eğitilen, eyleme sokulan geri bıktırılmış ülke halkları, yani sanayi ve toprak işçileri, küçük toprak sahipleri, küçük burjuvanın ileri kesişimi, devrimci gençlik v.b.

Bu çok açık gerçeklerin sağa altında Türkiye'yi incelediğimizde, gördüklerimiz nelerdir? Amerikan emperyalizminin boyundurduğundan kurtulabilmemiz için hangi eksiklerimizi gidermemiz gerekmektedir?

Objektif koşulları doğru olarak değerlendirecek ve kullanacak örgütlerle sahib miyiz?

Kendi gerçeklerimizi şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Amerikan emperyalizmine karşı bir arada savaş, vermeleleri gerekli güçler, tabakalar, sınıflar hâli çok dayanıklı, birbirlerinden çok kopuktur.

2. Bu güçleri biraraya getirmesi gereken Türkiye İşçi Partisi giderek küçük burjuva sosyalizmine bağlanmakta, yönetici kadronun eylemsizliği fazilet haliye getirmesi, bilimsel sosyalizmi küçük görmesi yüzünden pasifleşmekte, devrimci mücadeledeki kopmakta, oy kaygısını her ilkenin önünde tutar hale gelmektedir.

3. Amerikan emperyalizmine karşı milli kurtuluş savaşımızın başarıyla sonuçlanması ve kurtuluştan sonra egemenliğin yeniden bürokratların eline geçmemesi için ya Türkiye İşçi Partisi'ne devrimci özellikler kazandırmak yada bilimsel sosyalizmi kendisine rehber alıp yeni bir devrimci parti kurmak gereklidir.

4. Mevcut örgütlenmenin sağladığı faydalari, birlikleri, ilişkileri, kadroları bir kenara bırakınca bir parti kurmak ancak Türkiye İşçi Partisi hakkında bütün sınıfların kabul olması halinde başarılmasa gereken bir yol olduğunu göre, Türkiye İşçi Partisi'ne devrimci özellikler kazandırma yolunun seçilmesi gerekmektedir.

5. Mevcut yönetici kadro partiye devrimci özellıklar kazandıracak bilinc ve gücten yoksun olduğunu, bu görev parti içindeki ve dışındaki devrimci gençlere, militanlara düşmektedir. Diğer bir deyişle bilimsel sosyalizme bağlı devrimci kadroların parti yönetimine el koymaları zamanı çektan gelmiştir.

6. Aneak devrimci özellikler kazanırdıktan sonra, Türkiye İşçi Partisi geri bıktırılmış ülke içindeki diğer devrimci, milli güçleri biraraya getirbilir, anti-emperyalist cephenin güçlenmesini, eğitimesini, yönetilmesini, eyleme sokulmasını sağlayabilir.

Bu gerçekler ilk aşamada Türkiye İşçi Partisi içerisinde bir ameliyatın gerçekleştiğini göstermektedir. Küçük burjuva sosyalizmi Türkiye'nin tek sol partisini tamamen yozlaştırmadan bu kanserin kesilihimi atılması gerekmektedir.

Bütün bu söylemeklerimizin apaçık oluslarına rağmen, küçük burjuva sosyalizmine karşı oluklarını ileriye sürüren bazı devrimci gençlerle sosyalist düşünürlerimizde rastlanan bir takım olumsuz tutum ve davranışları da burada belirtmekte faydalıdır. Devrimci gençler çok kerelesikleri olan, başarı için uzun ve planlı çalışmayı gerektiren parti içi mücadeleyi çok heyecansız, çok ömensiz bulmaktadır, bu nedenlerle genellikle gösterileri, ıskalaları, parti içi mücadeleye tercih etmektedirler. Gençlerin bir kısmında parti içi çalışmalarları, aynı tıpkı titiz çabaları küçümsemek eğilimi vardır. Bu davranışta bilimsel sosyalizmin gerektirdiği kesin ama gönüllü parti disiplinini kuramamış parti yöneticilerinin sorumluluğu çok büyütür. Çünkü gönüllü bir disiplin için ilk olarak gençler bilimsel sosyalizmle eğitilmesi gereklidir. Okumak için küçük burjuva sosyalizminin ağababası Proudhon palyaçoşsunun kitaplarını sahne veren yöneticilerden bu eğitiliği yapanları beklenmemektedir. Dolayısıyla gençler eğitimlerini çok kerelesik tek başlarına, dillimize çevrilmiş bilimsel sosyalist eserleri okuyarak, birbirleriley tartsışarak ve yine yalnız birakıldıkları tıplerin içerisinde elde etmişlerdir. Türkiye İşçi Partisi'nin giderek devrimci mücadeledeki kopmasyla da gençler tüm enerjilerini parti dışi mücadelede kullanılmaya başlamışlardır. Fakat şimdiki gençlere, militanlara dilden görev parti dışi eylulerin kendilerine verdiği devrimci bilinc ve disipline partie dönmek ve küçük burjuva sosyalizmine karşı agırlıklarını koymaktır. Küçük burjuva sosyalizmine son verme mücadele en az sokaktaki mücadeleler kadar önemlidir.

Gençlerdeki bu tutarsız davranışlara karşılık, bazı sosyalist düşünürlerimiz, yazarlarımız, Türkiye İşçi Partisi'ndeki küçük burjuva sosyalist eğiliminin çok lessü süreli olduğunu, zorlulu diyalogik gelişimle devrimci görüşün partide mutlaka hakim olacağını, temel tepkinin tabandan gelmesi gerektiğini ileri süremektedirler. Ayrıca yine bazı düşünürlerimize göre anti-emperyalist ve de sosyalist müca-

dele tabandan gelmediği adrese emperyalizmin ya-
nılığına uğratılmasına imkân yoktur.

Bu gibi tutumlar, şimdi nedenleriyle de açık-
layacağımız gibi gençlerin yukarıdaki tutumlarından daha tehlikeli, daha tutarsızdır. Çünkü bi-
limsel sosyalizme bağlı olmak demek, toplumsal
olayların temel nedenlerini, gelecekteki muhtemel
gelisimlerini, sınırlar da olsa, şimdiden bilmek ve
yine bilimsel sosyalizmin bize sağladığını metodolo-
jile geleceği belirli sınırlar içerisinde şimdiden et-
kilemek, belirlemek demektir. Diğer bir deyişle,
bilimsel sosyalizm, yani tarihi ve dialektik mater-
yalizm, statik bir dogmalar dizisi değil, kendi tari-
himizi, kendi geleceğimizi bilinciyle kabamızla ya-
ratmamızda bize yol gösteren ve doğruluğu niteliksel ve de niceliksel gerçeklerle ispatlanmış bir
yöntemdir. Dolayısıyla bilimsel sosyalizmi benimsemek
kavramıza bir kimse, sorumluluğu tarihe, kendi bilinci iradesinin ve eylemlerinin dışındaki gelişim-
lere bırakamaz. Ellerini kavuşturup kendisinin yıl-
kümlü bulunduğu görevleri tarihin yerine getirmesi-
ni bekleyemez. Geleceği tipki bir papaz gibi dua-
ları, çekenin tebessümle, yakınlama, kışla-
malar değil, bilinciyle gerçekleştirir. Aksi takdirde, günün yirmi dört saatinde de devrimi dü-
şünse, gerçekte kendi kabızlığını, kendi kışkırtmasını,
kendi korkaklığını bir takım yaldızlı lafların arka-
sında saklamaya çalışan bir zavallıdan başka bir
sey değildir.

Bu bakından, bugün Türkiye İşçi Partisi'ne
egemen olan küçük burjuva sosyalizmine
tisi'ne egemen olan küçük burjuva sosyalizmine
son vermek bütün sosyalistlerin ilk görevidir. Bu
sorumluluğumuzdan kaçamaz, her olumlu gelişimi
tevekküle, miskinlikle, acıle tarihten, gelecekte
bekleyemeyiz. Türkiye İşçi Partisi'ndeki küçük bur-
juva sosyalizmi zannedildiğinden de güçlü, zanne-
dildiğinden de inatçıdır. Çünkü küçük burjuva sos-
yalizm, bilimsel sosyalizmde olduğu gibi, niteliksel
ve de niceliksel gerçeklerden değil, duygularдан,
duyguların istismarından alır gücünü. Fukanlık
edebiyatıyla, adalet, eşitlik, kardeşlik teraneleriyle
devrimci potansiyeli körleştirir, boğar, irzına ge-
rer. Bu bakından küçük burjuva sosyalizmine kar-
şı en insafsız, en uzlaşmaz, en disiplinli savasın
şimdiden açılması ve bu ufunelli yaramın şimdiden
patlatılması gereklidir.

Anti-emperyalist mücadelenin tabandan gel-
mesi gerekgi yoluñda teze gelince; bir defa anti-
emperyalist yada sosyalist mücadelede ezilen,
sömürulen halk tabakalarını aktif destegi olmak-
sın başarıya ulaşamayacağı, kargaların bile bil-
diği bir gerçektir. Buzunla beraber, ezilen halk kit-
lelerinin tek bağlarına anti-emperyalist bilince va-
ramayıacakları, sömürülgen işçilerin bilinçlendirilme-
meleri halinde sadece sınıf bilince varacakları,
sosyalist bilince sahip olamayacakları da bir ger-
çektir. İste sırı bu nedenlerle bir öncüye ihtiyac
vardır. Emekçileri, halk tabakalarını eğitmeyi, bi-
llenmeye, doğru eylemlere yöneltmeyi görev edin-
miş bir öncüye... Rosa Luxemburg'a ve bazan
Troçki'de en iyi savunucularını bulmuş olan bu ta-
ban-tavan fikri, anti-emperyalist mücadelede ge-
reksiz bir soyutlama, gereksiz bir bölünme yaratır.
Örgütlenmenin zayıflamasına, devrimci öncü kadro-
sunun çözülmesine sebep olur. Anti-emperyalist mü-
cadeleye katılmış olan her sosyalist, bilimsel sos-
yalizmi tümüyle kavraması ve benimsimesi halinde,
sınıfı kökeni ne olursa olsun, bir ve aynıdır.
Burada suni bir taban-tavan ayırması yapılmaz.
Oysaki, bilindiği gibi İşçi Partisi tüzüğü dahi böyle
bir bölünmeye bir parti kurulabileceğine söz konusu
olmuştur. Galya İşçi sınıfının çıkarlarını koruyacak olan bu
%51, %49 meselesi gerçekte küçük burjuvanın bi-
limsel sosyalizminden ötürü korkar gibi korkusunu
sonuçluyor.

Göriyoruz ki, bugün Türkiye'de anti-emperya-
list mücadelein geregi gibi yürütülememesinde,
sosyalistler ve millî güçler arasındaki bölünmenin
ortadan kaldırılamamasında, devrimci bir öncü ya-
tiştırılenmesinde Türkiye İşçi Partisi'ne hakim
küçük burjuva sosyalizminin sorumluluğu büyütür.
Bu küçük burjuva eğilimine son vermekse, söz ebe-
likleriyle, yakınlamalarla, son hamleyi tarihten bek-
lemeden, parti içinde disiplinli ve planlı bir
mcadele vererek gerçekleştirilebilir.

Buraya kadar verdigimiz niteliksel ve nicelik-
sel gerçekler kalkınmanın ve geri bırakılmışlığından
kurtulmanın ekonomik değil politik bir mücadelenin
başlığı olduğunu göstermektedir. İlk aşamada İşçi
sınıfının siyasi örgütünün üzerinde emperyaliz-
me karşı millî bağımsızlık savası kazanılacak, bu
savas direcî içerisinde komprador burjuvazinin,
bdrokat kapitalistlerin ve toprak ağalarının ege-
menliklerine de son verilecek, ikinci aşamada ise
kapitalist olmayan bilimsel bir kalkınma planı uyu-
gulanacaktır. Geri bırakılmışlıkların gerçek
kalkınmaların gececeği tek yol budur.

*) Dr. Sedat Özkol'un GERİ BIRAKTIRILMIŞ
TÜRKİYE adlı kitabı, öndümzdeki hafta
ANT'in 26. kitabı olarak çıkacaktır.

FKF'den çıkartılan gençler konuşuyor

F.K.F.'nın olağanüstü kurultayında
haklarında atılma kararı verilen
bu sosyalist gençlik lideri
Veysi Sarısozen, Osman S. Arolat
ve Sütki Coşkun bu konuda
görüşlerini dergimize aşağıdaki
şekilde açıklamışlardır.

9 Ekim 1969 tarihinde a-
çılıan FKF Kurultayı'nda, biz yukarıda imzaları olanla-
rı İhraçları istenmiş ve hiçbir
sosyalist örgüt rastlanmayıp
laubalı bir tarzda tartışılıp ciddi-
yetşiz bir oyulamaya da İhraç &
Deregesi kabul edilmiştir. İhraç ka-
rarının usulüsüzüğü, antodemokra-
tikliği üzerinde tartışılmayı gerek-
siz görmektedir. Zira FKF (Dev-
rimci Gençlik Federasyonu) yü-
netimi, bir örgütün nasıl yönetile-
ceği hakkında en basit kurallar-
dan dahi habersiz görünümekte,
kendilerini bir vesileyle toplantılar
forumlarda hissetmektedirler. Ör-
gütün en doğru yönetiminden söz
ederken örgüt yönetmeyi unut-
mak, sosyalizmden, onun taktik,
stratejik meselelerinden söz e-
derken, sosyalizmin gerektirdiği
yerine getirmeyi unutmak, kü-
çük burjuva heveskarlığının do-
gal sonuçlarıdır. Durum FKF Ku-
rultayı'nda da başka türlü ola-
mamıştır. Prolete Sosyalistler (!)
nin saflarını çelikleştirmekten söz
edip safları bölen «opportunistler»
atılmış, FKF'yi güçlü bir örgüt
durumuna getirelim» derken, ug-
runa safların verilen bu örgütün
kongresini de, örgütün kendisini
de yok saydırıacak şylesine hata-
lar yapmışlardır ki, bu «kadag-
ların FKF'yi örgüt olarak ciddi-
ye alıp almadıkları gerçekten su-
götürür olmuşdur. Bunların hepsi
«burjuva usulleri», «efferrua»,
«kirtasiye» seylerdir denilse, kendi-
lerine, bunlara sıkı sıkıya uymak
zorunda olduklarıını, çünkü su anda
parlementarizmin mahsuludur
olsa, imkanlarından yararlanma-
yı kabul ettiklerini hatırlatmak
isteriz.

Hakkımızda «opportunist» a-
tiları bunları fermanım veren ve
bunu destekleyenler, kısa bir süre
sonra da birbirlerini «sağ opportu-
nist, sol opportunist» diye suçla-
malar, arasında ideolojik ayı-
rıklıkları olduğunu iddia etmeleridir.
Kendilerine itiraz eden herkese
olur olmaz şekilde «opportunist»
demeye alıksızlığını edinenlerin, dö-
nüşe de olsa birbirlerine de aynı
isnadıları savuracakları elbette do-
galdır. Doğal olmayan, herkesin
birbirine «opportunist» dediği bir
kurultaya bizlerin «opportunist»
sayılı İhraç edilmiş olmamızdır.
Beyler karar vermelidir: Kimdir bu
opportunist?

Kendi muhayyelelerinde bir
opportunist heyulası yaratıp, ger-
çek opportunistleri bir yana bırakıp,
bilimler ki, Türkiye İşçi
Partisi'nin başarısız ve sapmış yö-
neticiliğiyle bizleri aynışleştirmeye
çabaları beyhudedir. Bunun bey-
hude olduğunu, er veya geç Kü-
çük burjuva kuyrukuluğuna kar-
şı bizlerin şiddetle dikkat etmemizizi,
sosyalizmin doğru devrimci çizgi-
sinde tahrif ve çizgiden sapmaları
ortaya çıkarıp bunun mücadeleni-
ni vereceğimizi çok iyi bildikleri

İçin bu yola başvurmakta, bizleri
TİP yöneticileriyle aynışleştirmeye
çalışmaktadır. Parti içinde
çalışmanın bazı keskinlerce suç sa-
yıldığı bir dönemde, sosyalistlerin
tek bir disiplin altında politik mü-
cadele vermeleri gereğini kabul
eden bizlerin bugün açıkça saptı-
ğı ortada olan parti yönetimine
karşı tutarlı ve etkin bir muhalefet
yürütmekteki kararımız, kim-
senin karalamasıyla ortadan kalk-
mamaktadır.

1961'de kurulan TIP'in sosya-
list güçleri bir araya getirmesi el-
betle önemli bir aşama olmuştur.
Ne var ki, sosyalizmin gerçek di-
siplini olan sosyalist teorinin gü-
dükk, temellerinden uzak bir tarz-
da bizlerin önlene getirilmiş olma-
stır. Partinin affedilmez hataların-
dan. Bu açıdan, partide muha-
lif unsurların ideolojik itirazları
ve çatışmaları, bütün sosyalistler
icin yararlı olmuştur. İtiraf etme-
li ki, 1960 sonrası Misir-İsviçre sos-
yalizmeli unsurlarla mukaddes ittifaka girdiklerini itiraf etme-
ri şarttır. Ancak böylelikle «ilke-
ler etrafında birlik» teranesiyle
ona hins qamur atmak istekleri
fırandan kurtulmaları mümkünündür.
Dün anılan grupla ortaklık kurup
bizlere «sol oportunist» diye salı-
ranları, bugün dönüp ittifak kur-
duklarına da «sol oportunist» di-
yorlarsa, bu adamların ilkelere et-
rafında birlikten ziye gönülük
politikannı cikar eksen etrafında
toparlandıklarını anlamak zor
değildir.

Özetle, FKF Kurultayı'nda
sosyalizm uzak yakın alakası ol-
mayan bir takım kişiler bizlere
«opportunist» ve «sosyalisti»
istemiş, «prolete sosyalisti»
diyen delegeler de buna des-
tek etmiştir.

Bugüne dek davranışımızı «de-
ğer» ve eylem birliğini sağlamak
ve korumak olmuştur. Marksizm
hazırlanmış, hele hele marksist
bile olmayan bazı gauchiste grup-
lar, abartılmış ve şematik bir
strateji tartışmasının kaosu içi-
nde birlik - kritik - birlik ilkesini do-
unutarak örgütü işlemey hale ge-
tiirmiştir.

Kendilerine, içinde bulundu-
gumuz aşamamızın stratejik orgü-
tlenme aşaması olduğunu belli etti-
gimiz bu kişilerin yanlışları artık
düzeltilemez hale gelmiştir. Süphesiz
bu noktada davranışımızın birincili-
miz eskisinden farklı olacaktır.
Hiç şüphe yok ki, sosyalist eylemi
küçük burjuva ailecilerine ve an-
ti-marksist kafalara bırakacak de-
giliz. Zafer sarhoşluğu içinde o-
lanlar bilsinler ki, kendi muhay-
yelelerinde yarattıkları kartondan
kaplan oportünizm ile mücadelen-
miş ve yorgun düşmüştür. A-
sal kavga yeni başlamaktadır.

TİP, yüzde 37 oranında kayba uğradı

TÜRKİYE İşçi Partisi 1969 milletvekili seçimlerinden büyük kaypla çıktı ve aldığı oy oranı, şimdije kadar katıldığı bütün seçimlerin en düşükü olmuştu. Resmi olmayan değerlendirmelere göre, TİP 1969 seçimlerinde geçerli 8.978.405 oyun 238.741'ini alarak seçime katılan siyasi partiler ve bağımsızlar arasında yedinci sırayı işgal etmiştir. Diğer partilerin aldığı oy miktarları ise, sırasıyla, AP 4.184.814, CHP 2.465.354, GP 577.026, MP 294.655, YTP 202.042, MHP 278.220, BP 228.580, Bağımsızlar 508.773 şeklindeydi.

Geçen seçimlerde genel başkan Mehmet Ali Aybar tarafından «1969 seçimlerinde başa gireceğiz» ileri sürülen TİP, aldığı oy oranını itibarıyle de diğer siyasi partiler ve bağımsızlar arasında sekizinci sırayı işgal etmektedir. TİP'in yüzde 2.54 olan oy oranına karşılık, diğer partilerin 1969 seçimlerindeki oy oranları şöyledir: AP yüzde 46.6, CHP yüzde 27.46, GP yüzde 6.42, MP yüzde 3.28, YTP yüzde 2.25, MHP yüzde 3.09, BP yüzde 2.54, Bağımsızlar yüzde 5.71.

1969 seçimlerinde ilk defa seçime giren GP ve BP bir yana bırakılmıştır, MHP hariç, bütün siyasi partiler oy kaybetmeyi tercih etmektedir. Kaybedenler arasında TİP de vardır. Partilerin oy kayipları şöyledir: AP 736.421, CHP 210.231, MP 288.049, YTP 144.472, TİP 37.360.

Keza, oran itibarıyle de, MHP hariç, diğer

partiler 1965 seçimlerine göre kayba uğramışlardır. Partilerin oran itibarıyle kayipları şöyledir: AP yüzde 6.3, CHP yüzde 1.3, MP yüzde 3.1, YTP yüzde 1.5, TİP yüzde 0.4.

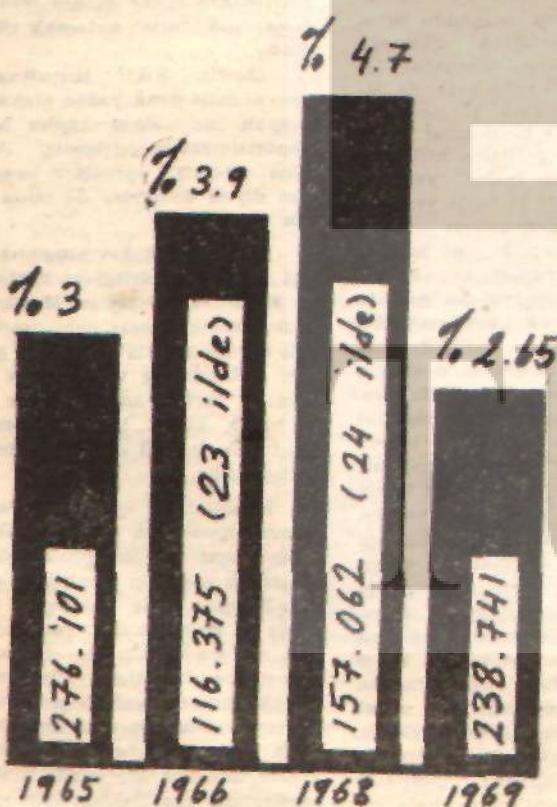
Buna göre MHP, oylarını miktar olarak 69.524, oran olarak da yüzde 0.8 artırmıştır. TİP'in oyları, oran olarak, aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi, girdiği son üç seçimde tediçi olarak artarken, 1969 seçimlerinde birdenbire bittikten sonra düşüş göstermiştir. TİP'in 1965 seçimlerinde yüzde 3 olan oy oranı, 1966 seçimlerinde yüzde 3.9'a, 1968 seçimlerinde yüzde 4.7'ye yükseltmiş, 1969 seçimlerinde ise en düşük seviyesine, yani yüzde 2.65'e inmiştir.

Kaldı ki, TİP'in oylarındaki düşümeyi, sadece 1965 seçimlerine göre de değerlendirmemek lazımdır. Zira katıldığı son üç seçimde aldığı en yüksek oylar dikkate alınacak olursa, TİP'in bütün Türkiye'de asgari 381.345 oy alabilecek duruma ulaştığı, ancak 1969 seçimlerinde 142.604 oy kaybettigi görülecektir.

TİP'in hangi illerde, önceki seçimlerin en yüksek oy miktarına ve oranına göre ne kadar kayba uğradığı yandaaki tabloda açık seçim görülmektedir. Bu değerlendirmeye göre, TİP adet olarak sadece Adiyaman, Afyon, Çanakkale, Denizli, Edirne, Kars, Muğla, Tekirdağ ve Tunceli illerinde; oran olarak ise Adiyaman, Afyon, Çanakkale, Edirne, Eskişehir, Kars, Kırklareli, Nevşehir, Sinop, Tekirdağ ve Tunceli illerinde oy artımı sağlayamamış, diğer illerde ise hep düşüş kaydedilmiştir. Oy artışı olan illerde ise, iki il hariç, önemiz farklar görülmektedir. Adiyaman'daki yüzde 9.2 oranında 7215 oy, son anda tepeyen inme liste başına getirilen toprak ağası Sabri Tanrıverdi'nin nüfusu ile sağlanan bilinçsiz oylardır. Tunceli'deki yüzde 16.8 oranında 7178 oy ise Pis Sultan Abdal olaylarının TİP Adayı Kemal Burkay lehine yaratığı sempatının sonucudur.

Buna karşılık, en büyük oy düşüklüğü Malatya, Diyarbakır, Bitlis, Hakkari, Maras, Ordu, Urfa, Elazığ, Bingöl, Ağrı gibi kişisel nüfuzun büyük rol oynadığı merkezlerde görülmektedir. Analizimize göre, geçen seçimlerde TİP'e oy saglayan birçok faktörler bu defa menfi istikamete etki yapmıştır. Böylece, TİP'in kişisel etkilerle bilinçsiz yüksek oy sağlamasının bir zafer olmadığı bir kez daha doğrulanmıştır. Diğer illerdeki düşüş ise, en başta partili yöneticilerinin partili bölgünmeye strüktürel tutumlarının eseridir: 14889 farkla İstanbul'da, 10874 farkla İzmir'de 9002 farkla Ankara'da, 6052 farkla Balıkesir'de 5600 farkla Samsun'da, 4089 farkla Yozgat'ta, 3358 farkla Zonguldak'ta 4182 farkla Aydın'da, 3548 farkla Konya'da da büyük oy kayipları görülmektedir.

Sonuç olarak, bundan önceki seçimlerde alabildiği en yüksek oylara oranla, TİP 1969 seçimlerinde genellikle yüzde 37 oranında oy kaybına uğramıştır. TİP yöneticilerinin partili bugün getirdikleri noktanın vahemeti, 1965'e göre kaybedilen yüzde 13 oranındaki 37.360 oyla değil, önceki seçimlerde alabildiği en yüksek oylara göre kaybedilen yüzde 37 oranındaki 142.604 oyla ölçilmek lazımdır.

TİP'İN GENEL OY ORANLARI
— Üç seçimde artan oylar birdenbire düştü —

TİP'İN 1969 SEÇİM HARİTASI

OAKI DEĞİŞMELER

İzmir	4271	—	5692	2461	—	3231
İstanbul	49422	32155	36797	34533	—	14889
Kars	15840	—	17757	6883	—	10874
Kastamonu	9333	—	12932	13003	+	71
Kayseri	3700	4161	3731	4137	—	24
Kırklareli	2716	—	3979	3839	—	140
Kırşehir	—	—	2116	1100	—	1016
Kocaeli	3495	2195	2130	1914	—	1581
Konya	6753	—	8894	5346	—	3548
Kütahya	—	—	—	1492	—	—
Malatya	4586	—	21118	7952	—	13166
Manisa	6504	—	7559	5419	—	2140
Maraş	2284	5206	6041	2221	—	3820
Mardin	1965	—	—	277	—	1688
Muğla	3021	2058	—	1766	—	1255
Muş	2062	—	—	2305	+	243
Nevşehir	—	—	1424	1048	—	376
Niğde	2539	2263	3800	2522	—	1278
Öndü	5212	—	10170	2359	—	7811
Rize	—	—	—	1129	—	—
Sakarya	2777	2006	1865	1725	—	1052
Samsun	5851	—	9603	4003	—	5600
Sıirt	1190	—	1140	909	—	281
Sinop	—	—	3152	3094	—	58
Sivas	5699	—	9182	5248	—	3934
Tekirdağ	2639	2857	1148	3354	+	497
Tokat	5981	—	—	2842	—	3139
Trabzon	1939	1792	—	1641	—	298
Tunceli	2387	1394	2369	7187	+	4800
Urfa	3771	4178	6018	2536	—	3482
Uşak	—	856	1975	1243	—	732
Van	1869	—	2732	933	—	1799
Yozgat	7081	—	—	2992	—	4089
Zonguldak	4856	—	7683	4325	—	3358

TİP'İN OY ORANINDAKİ DEĞİŞMELER

İli	Önceki en yüksek oranı göre farkı				İçel	2.8	—	4.0	1.7	—	2.3
	1965	1966	1968	1969							
Adana	3.1	3.1	3.3	2.0	— 1.3	Kars	5.9	—	6.5	8.2	+ 1.7
Adiyaman	2.7	—	2.5	9.2	+ 6.5	Kastamonu	—	—	4.4	2.4	— 2.0
Afyon	1.9	1.7	—	2.3	+ 0.4	Kayseri	2.3	2.8	2.0	2.7	— 0.1
Ağrı	4.9	—	—	1.8	— 3.1	Kırklareli	3.1	—	4.6	5.4	+ 0.8
Amasya	5.7	—	5.2	3.7	— 2.0	Kırşehir	—	—	3.7	2.1	— 1.7
Ankara	4.3	4.2	3.5	2.3	— 2.0	Kocaeli	3.2	2.8	2.3	1.9	— 1.3
Antalya	2.5	—	2.1	1.4	— 1.1	Konya	2.1	—	3.0	1.9	— 1.1
Artvin	—	—	—	1.1	—	Kütahya	—	—	—	1.3	—
Aydın	3.6	—	4.7	1.8	— 2.9	Malatya	3.8	—	17.6	6.0	— 11.6
Bahçeşehir	2.4	—	5.1	2.2	— 2.9	Manisa	2.6	—	3.7	2.4	— 1.3
Bilecik	3.0	—	2.1	1.3	— 1.7	Maraş	1.9	6.3	4.7	1.8	— 4.5
Bingöl	2.1	5.1	3.5	1.5	— 3.6	Mardin	1.6	—	—	0.2	— 1.4
Bitlis	—	—	6.0	0.7	— 5.3	Muğla	2.7	2.1	—	1.6	— 1.1
Bolu	1.8	—	3.3	1.7	— 1.6	Muş	3.7	—	—	3.3	— 0.4
Burdur	4.3	—	—	0.9	— 3.4	Nevşehir	—	—	2.7	3.8	+ 1.1
Bursa	2.1	2.7	—	2.1	— 0.6	Niğde	2.4	2.7	3.3	2.5	— 0.8
Çanakkale	2.0	—	1.7	2.1	+ 0.1	Ordu	3.4	—	6.1	1.9	— 4.2
Çankırı	—	—	4.9	1.8	— 3.1	Rize	—	—	—	1.3	—
Çorum	—	—	3.5	2.5	— 1.0	Sakarya	2.2	1.9	1.5	1.4	— 0.8
Denizli	1.8	1.6	—	2.3	— 0.5	Samsun	2.4	—	4.1	1.7	— 2.4
Diyarbakır	8.0	11.9	—	2.7	— 9.2	Siirt	1.9	—	—	1.2	— 0.7
Edirne	3.0	—	4.6	5.0	+ 0.4	Sinop	—	—	3.8	4.6	+ 0.8
Elaçığ	2.6	5.0	3.0	1.8	— 3.2	Sivas	2.7	—	4.7	2.8	— 1.9
Erzincan	—	—	—	1.1	—	Tekirdağ	2.8	3.5	—	4.0	+ 0.5
Erzurum	—	—	—	1.9	—	Tokat	4.1	—	—	1.8	— 2.3
Eskişehir	2.7	2.3	2.2	2.8	+ 0.1	Trabzon	1.1	1.4	—	1.1	— 0.3
Gaziantep	3.4	—	4.3	2.0	— 2.3	Tunceli	5.8	3.4	5.2	16.8	+ 11.0
Giresun	1.8	1.8	—	1.6	— 0.2	Urfa	3.1	4.3	5.2	1.9	— 3.3
Gümüşane	—	—	—	0.9	—	Uşak	—	1.5	3.1	2.4	— 0.7
Hakkari	—	—	4.7	0.5	— 4.2	Van	2.6	—	3.3	1.1	— 2.2
Hatay	4.6	—	4.7	3.6	— 1.1	Yozgat	5.2	—	2.1	2.6	— 2.6
Isparta	—	—	—	1.0	—	Zonguldak	2.2	—	3.6	1.9	— 1.7

SOSYALİST MEHMET CANTEKİN-

Devrimci Mehmet Çantekin, «Göç» piyesinde bir köylü rolini oynarken. (Yanda) Amerikan emperyalizminin maşası 6. Filoya karşı ilk güçlü direniş hareketinden «Açık Grevinde arkadaşlarıyla birlikte. (Altta)

gelmek. (...) 21 kişi mevkut. (...) İlk hadise 29 Temmuz 1967 de patladı. v.s.

Bindik otobüse Elmak'a doğru.

Vardık TÖS'e. Bizi Ömer Serin kargıladı. Haniye su Doguya sürülen öğretmen. Ağaya karşı geldi diye sırılen öğretmen. Biraz konuştuk. Bizi taksi duragini götürdü. İlk hedef Bayralar köyü. Bayralar köyünde saat 20.000 de girdik, ve hemen köy kahvesinin önünde indirdi bizi şoför. Selam verdik. Oturtular. Başladı Bayralar köyü muhtarı anlatma:

— Ben Bayralar köyü muhtarı Mehmet Sapmaz. 1960 devrinde bu yana muhtarım. 26.500 dönüm Avlan gölü. 1963 yılında Elmak Kaymakamına müracaatta bulunarak topragın köylüye dağıtılmaması için. Malmüdürlü «böyle tapulu arazi yok» dedi. Ve evrakları tekrar bana lade etti. Böyle olduğuna dair yazmasını istedim. Yazmadı ve kovdu. İsmi Ahmet Baykut.

— Niçin?
— Subaşlara vermek için.
— Evet, devam edin.
— Vallye gittim. Ankara'ya

gittim avukatla. Köylüler Başkanı Lebit Yurtoglu'na, Maliye Bakanı Ferit Melen'e çıktı. «Kadastral memurları gönderip ölçütürecekler dediler. «Bütçemizde paramız yok» dediler. (...) Kaymakam Nurettin Yılmaz 5917 sayılı kanuna göre köylüyü toprağı sürmekten menetti. 1964 yılında direnerek toprağı ektik. Bu yila kadar da ekiyoruz. Kadastral gelince ağalar yaygarayı kopardılar. Daha önce toprağı ekiyoruz. 1964 yılında kurutulan kışma el koyduk. Biz toprakız kılıfıyle verilsem diye. Bana emütarlıktan çekilebilir etmem dediler.

Ahmet Arif'in bir giri geldi akıma:

«Kirven hallarını aynen böylesi yaz

Rivayet sansır belki.»

30 Ağustos 1967 Çarşamba: Bugün bayram. Zafer Bayramı. Anadolu halkının Atatürk'ün önderliğinde sömürgecileri, talancıları, işgalcileri, Dumluçinarlardan denize dökülgü gün. Ama Anadolu halkı yine sömürgecilerin, talancıların, işgalcilerin elinde. Digardakiler denizde döküldü. Ya içerdekliler?

İste biz Zafer Bayramı günden elliinden toprakları alınmaya

cağilan, açığa, kölelige mahkum edilmek istenen Anadolu köylüsünü dinliyoruz.

— Toprağı biz ektik. Tohum bizim, emek bizim. Şimdi de mahsülmüz elimizden alınıyor. Agaya veriliyor. 2.000 dönüm misir sükülmüş. Bir dönüm misir en azından 100 lira tutar. Hesabını yapalım beraber:

$$2.000 \times 100 = 200.000$$

Tıka:

— İşte bu zarar bizim zarar.

Bir başka köylü stihyor:

— Tarlalarımızı traktörleri sürmeye, sınır çizgilerini yok etmeye ve bunun tek tarla olduğunu ve tek kiginin olduğunu kabul ettirmekte. (yutturmakta). İşte o, tek kişi de ağa 2.000 dönüm misir...

Köylüler aidiyor bizi, düşüller öndimizde misir tarlasına. Göz alabildigine misir tarlaları. Ama hepsi hayvanlara yedirilmiş, hepsi tahrif edilmiş. Gözleri yaşıyor köylülerin. Yan tarafında nohut tarlaları. Köylülerden biri onları gösterip:

— Bey, bak su nohut tarlalarına. Onları da yedireceklere de siz geldiniz. Sizden korkuyorlar. Yediremediler.

Bizden korkmuşlar. Ağalar da anamışlar gençliğin bir

Bu mudur müslümanlık ?

Saat 14'00... Kâhta'ya telefon etmiş Çantekin'in arkadaşları, «Gölgâsta»na geldik, hemen hareket ediyorlardı... Tüm Kâhtalılar, kasabamız iki kilometre dışında, vatanı, milleti için şehit düşen Çantekin'i bekliyordu. Nihayet Çantekin'in naşrı getiren arkadaş uzaktan göründü.

15 - 16 yaşlarında bir çocuk birden kalabalığın arasında fırladı. Gömleğinin düğmeleri kopuk, göğüs meydandaydı, kan içindeydi. Gözleri ağlamaktan kan canağı olmuştu. Ağabeyi Mehmet'in ölüm acısına dayanamayıp göğsünde jilet atmıştı.

Bu hazır manzara karşısında tüm Kâhta kan akıyordu. Ama sevinenlerde, «Çok silâk kurtulduk» diyenler de vardı. Sevinenlerin başında ise, öz dayısı geliyordu. Hatîf ölüm haberî Kâhta'ya ulaştığında, arkadaşlarına «Gözdünüz aydın» bile demisti.

Neydi Çantekin'in suçu? Vatana mı ihanet etmiş? Amerikalılarla ve onun ıskaklarıyla birleşen milletin mi sözümüzü? Altinci Filo askerlerine kavatık mı yapmış? Özel okulların patronlarına kıraklı katilik mi etmiş?

Yok yok... Çantekin'in tüm suçu, bunlara karşı çıkmaktı. Türkiye proletaryasının savasına katılan devrimci

gençler arasında bulusmaktadır. Ve özel okul patronlarının tuttuğu kıraklı katiller tarafından vurulmuştur.

Dayısı ve onun gibilere, «Neden Amerikan emperyalizmine karşı çıksın, neden? Altinci Filo askerlerine kavatık yapmazsan, neden? Din cambazlarıyla birleşip halik sömürmezsin, neden? Ve neden köylü ile iğyi tutarsın?» diyorlar, bir de «cohu» çekiyorlardı. «İste aklbetin bu olursa» diyorlardı. «Tüm komünistler sonu da bu olacak» diye eklemeye Jihâl etmeyordu. Onlara, Amerikan askerlerine kavatık etmeye herkes komünistti. Onlara, soyulan, dövülen, hor görülen bu milletin gerçek efendisi işçiyi ve köylüyü tutan herkes komünistti. Onlara, şehit edilen Mehmet Çantekin ve binbir güçlük içerisinde, sivil polislerin takibi altında Çantekin'in cenazesini İstanbul'dan getiren Mahmut Küçük, Abdurrahman Ekmekçi, Aziz Yılmaz da, cenazeyle karşılaşanlar da komünistti!

«Komünist... Komünist komünistler öldürdül ve komünistler getirdi» diyorlar hocalar... Cenaze eve getiriliyor, Çantekin'in dayısı tabutun üzerine saldırtıyor, «Komünist» diye bağıruyor.

Ve hocalarla hacilar, son yolculu-

ğunda Çantekin'in bir kez daha kargasına şakarak cenazesini camide bekletiyorlardı. Komünist'in namazı kılınmasın!

Mehmet'i çok iyi anlayan çocukluk arkadaşı, Hacettepe Top Fakültesi öğrencisi Kadir Aydin, infil içinde hatırlıyordu: «Nerde müftü efendi, nerde hocalar? Bu mudur müslümanlık? Kim kılacak cenaze namazını?»

Hem bu komünistin babası kimdir? 15 yıl önce Mehmet'i de galistirarak 250 bin liralık bir cari, ayrıca bu cariye 50 bin liralık bir cesme yaptırap Kâhta'hıra hediye eden Demirci Mustafa Dayı!

Bu yıldan fakir düşmüştü. Son zamanlarda yaşılmamış, yedi çocuguna bakanız, balyoz sallayamaz hale gelmişti. Orman Fakültesi'nde okuyan Mehmet'in üç senede bir ceket ve üç yılda bir tatil gelebilisin diye para yollayan Mustafa Dayı... Oğlunu ölümüne duygusunu bağırmaya taş basıp, «Allah verdi, allah aldı... Milletimin uğruna yetiştiğim bütün çocukların kurban olsun!» diyen Demirci Mustafa Dayı...

Söyleyin şimdi hocalar, hacilar, müftüler, tüm müslümlüler!

Boyle bir kişinin, milleti için şehit düşmüş oğlunun «Komünist» diye na-

SÖMÜRÜYE KARŞI ÇIKAN DEVRİMCI BİR DİNADAMI DAHA

Ahmet KOKLUĞİLLER

— Tarsus'tan yazıyor —

Cukurova, yurdumuzun en verimli ovalarından biridir. Sanayi ülkerlerimizden belli başlarından olas pamugun önemli bir kasımları burda üretiliyor. Çok cömerttir Cukurova toprakları; bir ekersin, elle verir birçok kesimlerde...

Böyle yazar klasik coğrafya kitapları.

Ama bu ovada yaşayan binlerce insan topraksızdır. Ağır taralarında yarıcı olarak, ırgat olarak çalışır. Ya da Ağır dan artan bölük - parça çorak topraklarında kit - kanat yaşamaya çalışır. Yazın kırk derecenin üstündeki kavurucu sıcaklıkların birçok insan ölümü. Cukurova hiç de cömert davranışmaz bu insanlara karşı; yıl oniki ay çahşemalarına karşılık gene de yarı çiplaktır; horludurlar. Haçlar ates bahçesine yükselmıştır; gübre flatları öyle. Bankaların kredileri nesip olmaz bollara. Tefeci, tek başvurulacak bir kaynaktır; çaresiz yüzde kırk, yüzde ellî faize razi olacakları.

Bunları yazmaz klasik coğrafya kitapları!

Ama bundan sonra yazılacak Cukurova'nu gerçek coğrafası. Çünkü uyuyanız insanlar. Klasik coğrafyanın verdiği bilgi deyimlerini insanları bir yerde.

Geçtiğimiz ayın içinde bu uyamus güzel bir örneğine tanık olduk. Tarsus'un yirmi köyünden toplanan yirmi bin köylü, yüzyıllardan beri Cukurova'da yürürlükte bulunan haksızlığa ve tefeciliğe karşı ayaklandı; Tarsus caddelerinde gösteri yaptı.

Miting yapan köylülerin öllerinde bir «imam» vardı; Kargı köyünün genç imamı. Elbistan'ın Celâ köyünde doğan bu genç imam, günlerce köylülerle konuşmuş; köy gezeni, bu mitingin hazırlanmasında önemli bir rol oynamıştı.

Köylüler bu devrimci ve halkçı imamı sevmişler, sözlerini can kulağı ile dinlemişler, bu mitinge katılmışlar. Nasıl sevmesinler ki, bugline kadar zenginlerin dündüğüne olan insanlar olduklarına inandıkları birisi, kalkıp öllerine duşhöz ve haksızlığı arıyor!

Mitingten sonra devrimci genç imam Kâzım Kuyucu ile konuştuk. Konuştuğça geleceğe karşı, halkın sizinle geleceğine karşı umudumuz arttı.

İçinden geldiği yükseliş halından kopmayan ve halktan yalnız olan dinimizi en güzel şekilde açıklayıp yerumlayan Kâzım Kuyucu'ya bazı sorular yönelttik. Aşağıda bu sorular ve karşılıklarını bulacaksınız:

SORU: «Bugün açıkça bir din istismarı yapıyor. Siz nasıl yerumalarınız bunu?»

IMAM: «Din istismarının nedeni kişisel çıkarlar sağlamaktır. Gerçekte din bunu engeller. Hele bizim dinimiz Bizi dinimiz insanlığımız her türlü derdine gareler getirmiştir; eksiksiz ilaçları dolu bir eczane gibidir. Ama din tabipteri, bu ilaçları yanlış kullanıyorlar. Hastaya serom yerine zehir vermemeye çalışıyorlar. Elbette bu kötü sonuçları doğuracaktır.»

SORU: «Din adamları neden görevlerini kötüye kullanıyorlar? Neden ona-buna álet oluyorlar?»

IMAM: «Bugün birkaç müstesna, din adamlarımızın çoğu görevlerini kötüye kullanıyorlar; satılmış duruma düşüyorlar. Bunların hepsi bilmediyorlar ki, İslam dini, batı'la hurafe ile asla bağdaşmaz ve bunlarla mücadele eder. Çanakkale'de yaşanan insanın İslam düzeninde yer yoktur. Sayet İslam dini etkin bir hale gelse, ilk iş, çağışmayaarak hayatından kazanan bog insanları tart etmek gereklidir. Görevini kötüye kullanan sahte din adamları gayet açık olan İslama efsanevi kapaklı sokmuşlar, din adına milletin akını uygurular ve derebeylik düzeninin propagandasını yapmak: çahsan, sümürlüne ve her şeyden yoksun olan halkı aldatmaktadır.»

SORU: «Bu mitinge öncülük etmek gereğini nasıl duyduyun?»

IMAM: «İslam peygamberi iki günü eşit olan zarar-dadır demisti. Ben bunu söyleyen bir peygamberin getirdiği dinin adamımı. İçinde yaşadığım halkın her gün biraz daha ağıza, çiplaklığı, sıflıytaya, alçaklığa maruz kaldığım görüyorum. Halkın kıyasıyla sömürülüyor. Halkının bu duruma düşmesine gönülüm razi olmuyor. Kudretimi bu ugurda harcamaya karar verdim. Kendime görev bildim bunu.»

SORU: «Bu öncülük, ligililere nasıl karşılandı?»

IMAM: «Ligil makamlar, bu gibi hareketler din adamlına yakınlığından dediler. Ben de sordum onlara: «Din adamanın görevi nedir?» Namaz kılınır, dediler. «Başka, başka?» dedim. Bir şey dedemiyler. Çünkü başka yok! Onlara dedim ki: Benim bildiğim namaz temizlik ister. Yoksulluk içinde kalan halkın yelancı, hırsız, dilenci olur. Din adamanın görevi bunların doğmasına meydan vermemektir. Ama söylemek istedim kafalarına uymadı ne dediysem. «Hareketleriniz yersizdir» deyip durdular.»

SORU: «Ligililere yapılan bu soruşturmalar siz de nasıl bir etki yaptı?»

IMAM: «Mücadeleye daha sıkı sarılım gereğini anladım. Haksızlıklar karşısındaki sırnak insana vakıfı...»

Eylemi konuşmanın önünde tutmayı, her zaman bilmis olan genç Mehmet Çantekin köyü dostlarıyla.

baskı grubu olduğunu. Ama biz buradan uzaklaştmak için ne yapacaklar bakalım.

Harman yerinde çadırlar. Çadırda jandarmalar. Silahları ellerinde. Bekliyorlar. Harman yerine hayvan girer, ağa girer. Mahsulleri yer. Serbesttir. Fakat köylü? Yasak!...

Çadırlar üzerinde bir yazıya bitti gözüm. «BAYSARI»:

— Bu nedir? diye sordum yandaki köylüye.

— Bey, bu çadırlar hükümlü değil. Beyler köydün Ağaoğlu Baysarı'ndur. Onların çadırında yatıp bizi mi koruyacak?

Öyle ya.

31 Ağustos 1967 Perşembe:

Sabahın erkeninde uyanık. Toplantık bütün arkadaşlar. Bugün Akçay nahiyesine gideceğiz. Yola çıktı. Bir kamyon durdu önlümüzde. 1 lira adam başı Akçay. Bindik kamyona. Tez, rüzgar, güneş ve kamyon. Akçay'da biz bir öğretmeni karpıdı. Götürdül okula. Ve arkadaş konusuna:

— Akçay'da da bir kırırdama var. Halk kendi çıkarına oynamayan düzenin farkında. Onun 1. gün ağalar arkadaşları artırdılar.

— Türkiye'nin her tarafında hiz bir uyanış var. Bunu durduramazlar.

— Evet. İşte Akçay'da da böyle. Bakın size bir şey anlatıym. Akçay'ın emalaları mehburdur. Komisyonecular emayı köylüden kilosu 30-40 kuruşa alırlar.

Kahveye çıktı hep beraber. Köylülerin çoğu geldiğimizi duymuşlar, kahvede bekliyorlardı. Otorduk. Başladilar birbirini anlatmaya.

— Bu hükümeti biz sezeriz. Ama hep de ağaları çağır. Neden?

Bir başka köylü atıldı ortaya:

— Biz hep ağaları sezeriz de ondan.

— Tok aynen halinden ne anılar?

Böylesi sürüyordu sohbetimiz. Bir haber geldi:

— Başka arkadaşlarımız da gelmiş. Bayralarda imişler. Siz normusular.

Kalktık. Bindik yine bir arkadaş kamyona. Bayralar. Ortadoğu Teknik Üniversitesinden gelen arkadaşlar. Beş bir, yedi onlar. Oniki genç Üniversiteyi...

Ağzam. Kahvedeyiz. Ankarayı soruyoruz. Onlar İstanbul'u. Hep beraber Bayralar, Karamuk'u, Beyler'i, Akçay'ı ve diğer yerleri. Sohbetimizi tam tezhitat kuşanmış, süngüller türfeklerin ucuna takmış altı jandarma kesti. İplerinden biri:

— Sizi onbaşımlı istiyor. Biziyle karakola kadar gelecek sizin.

— Neden? diye sorduk. Jandarma:

— Bilmem. Geleceksiniz.

Kalktık. Jandarmaların bir kaçının tüfeğe mermi yerleştirildiği gördüm. Bir karanlıkta karakola doğru yürükerken, onlar geride (önlümüzde de varlardı) köylülerle baba baba mermiler yerlestirdiler. Karakol dedigim ilkokul. Bayralar köyü ilkokulu. Geçici jandarma karakolu olmuş. Kapıda onbaşı harsladı. İçeri girdik hep beraber. Onbaşı:

— Hürriyetinizi verin bana.

Birer birer uzattık. Yazdı adımızı, soyadımız, baba adımızı, doğum yerimizi, yahimizi ve serede kaldığımızı, okuduğumuzu. Bir bir yazdı herseyi.

— Neden? dedik.

— Emir, dedi sadece.

1 Eylül 1967 Cuma:

Bugün aybaşı. Bütün memurlar aylıklarını alacaklar bugün. Bugün sevinçli günler onları. Yüzbaşının da, kaymakamın da, kaymakam vekilinin de. Kılscası hepsinin. İşte biz bu sevinçli günlerinde bindik, tutuklanmamış köylülerle beraber traktörün arabasına. Traktör çekti bizi Eimal'a doğru. Bugün yargılanacaklar tutuklular. Biz de dinlemek ve öğrenmek için gidiyoruz.

Salona girdiğimizde yargılamaya henüz yeni başlamıştı. Tek sıra dizildik salona. İki kişi not tutmağa başladı yan tarafta. Bir kişi de fotoğraf çekmeye başladı. Bitti yargılama. Serbest bırakıldı o gün yargılananlar, Kucaklaşmalar. Ve bize teşekkürler başlıdı.

— Mehmet Bey, siz salona girince hakimin ifadeleri değişti. Her zamanki gibi azarlamalar olmadı. Bir digeri:

— Siz olmasaydınız serbest bırakılsınızı bizi. diye atıldı.

— İki tane polis geldi Bey. Dinledim konuşmalarını. Biri diğerine: «Baksana bunlara, hakimin önünde yazı yazıyorlar, resim çekiyorlar da hakim bir şey deniyor. Biz bunlara ne dilebiliriz dedi.

2 Eylül 1967 Cumartesi:

Bugün birkaç arkadaşım El mahalle indi. Köylülerin dilekçe işleri var. Bir losu da telefon edeceğizler. Ben, diğer arkadaşlarımda kahvedeyim. Sohbet etlik. Oyun oynadık köylülerle. Pisprik, maçakça. Hava bulutlu. Sionlu hava. Sesizlik çok. Orta. Sesizliği bozmak için monografi yapmaya başladım. Yazıklarımдан bir kaçı:

Adı: Mehmet Akdogan

Tapulu arazisi: 15 dönüm

Tapusuz arazisi: 25 dönüm

Münazaah arazisi: 40 dönüm.

At: 2

Sığır: 4

Koç: 8

2 erkek, 3 kız çocuğu var.

Adı: Durdah Ünal (63 yaşındır).

Tapulu arazisi: Yok

Tapusuz arazisi: Yok

Münazaah arazisi: 152 dönüm.

Ektiği: Arpa, bugday, mısır,

nohut, anason, yulaf ve bostan.

2 erkek, 4 kız çocuğu var.

Adı: Ömer İlhan

Tapulu arazisi: 15 dönüm.

Tapusuz tarla: Yok

Münazaah arazisi: Yok

1 erkek, 2 kız çocuğu var.

mazı kalmaz mı? Baksana hısaşlığına gidiyoruz mı? Arkadaşları tarafından okutulsun mevlini içebiliriz mi? Fakir ailesine yardımında bulunulmaz mı?

Burası kutsal kitabımda yeri var mazdur?

Bu mazdur gerçek Müslümanlık, bu mazdur?

Mohmut TEKİN
— Kâhta'dan yazıyor —

Arap Körfezi'nde marksist-leninist bir cephe: Zufar!

ORTADOĞU'daki ulusal kurtuluş hareketlerinden biri daha, Zufar Devrimi dünya gazete ve dergilerinin dikkatini ve ilgisini çekmeye başlamıştır. Çevresine konulan dünya ve Arap ablukasına rağmen, bu devrim bağlamasından dört yıl sonra kendini kabul ettierek düzeye ulaşmıştır. Bir süre önce tanınmış Alman gazetesı Stern'in İki muhabiri Zufar'daki devrimcilerin elindeki bölgeye girmeyi başarmışlardır. İki gazeteci orada dört hafta kalmışlar ve izlenimlerini Stern'in 3/5/1969 tarihli sayısında yayınladıkları röportajda anlatmışlardır. Bu röportaj «El-Hüriyetin Kön'deki muhabiri Numan Beraz Almancadan savrıldı. Stern Dergisi'nin sunus yazısı şöyledir:

«Arap Yarımadasının uluslararası güç bir parçasında meghul bir savaş cereyan etmektedir. Bu, Güney Arabistan'ın yakınındaki altıncı feodalizme, sultana ve İngilizlerin kıraklı askerlerine karşı girişilmiş bir gerilla savaşıdır. İhtilalcilerin amacı Arap Körfezi bölgesindeki türkçili Çin silahlaryla kurtturmak. Gazetemiz iki muhabiri İhtilalcilerin elindeki bölgeye girmeyi başardılar. İlk koştukları yer el-Mükella şehriydi.

Bir Yemenli Prens, göz yaşları yanaklarına döküllerken bir İngiliz parah askerini kucakladı. Bu bir gerçekdir. Çünkü uzun yıllar birlikte savaşmışlardır. İste girdi de Beyrut'ta, kaldığımız otelde barında tesadüfen karşılaşmıştık. Da-ha önce biz bu prensle Yemen

dağlarına çıktıktı. Prens savasını yitirdi sonunda. Şimdi Lübnan'da sığınan hayatı yaşıyor. İngiliz dostu ise Zufar'da yeni bir savaş bulmuştur.

Zufar'da İngiliz emperyalistlerine karşı dört yıldan beri başlıyor bir savaş yürüten gerillaların güçlü birlikleri vardır. Bu İhtilalciler eğitimlerini Çin Halk Cumhuriyeti'nde görmüşler ve Çin silahlaryla savaşıyorlar. Amaları, İngiliz kuvvetlerinin 1971 yılında çıkışlarıyla Körfez bölgesinde egenen olmaktadır. Körfez bölgesi, Batı Avrupa'nın enerji kaynağı olan petrolden yana dünyanın en zengin bölgeleridir.

Parah asker bize dedi ki:

«Dünya bu savaş hakkında her şey bilmiyor. Çünkü İngiltere savaşın çevresine sağlam bir sansür ablukası koymustur. Hangi gazeteci bu bölgeye girmek üzere sahip? Biz Bütün taşın kıraklı askerlerden bir tabur kurduk. Bunlar esirlerin kırıklarını ve yumurtalarını kesiyordular. Yalnız bu bile gazetecileri Zufar'a girmekten, hatta girmeyi düşünenekten dahi abkoyamaya yeter bir tedbirdir. Bir maaş (200 Sterlin) istiline bak se girerim ki, siz gazeteciler o raya girmek için yola çıkmaya cesaret edemezsiniz.»

Zavallı bahsini yitirdi. Çünkü İhtilalciler dört hafta boyunca bizi kucakladılar. Bu bir gerçekdir. Çünkü ben, kargılaşımış her İhtilalciyle kucaklaşmak zorundaydım. Bu, o bölgeye geleneklerin gerektirdiği bir geydir. En tehlikeli anlarda bile bu geleneğe uyumak gerek-

mektedir. Bir defa yakımızda bir çarpışma oldu. O sırada biraz aşağıda duran tamandamın bir savascıya kostum. Saklanacak bir yer aramadan önce adamı kucakladım. Gözümseyerek bana söyle dedi: «Sen gökten bize India.» Herhalde yamagtan indigim ıglı böyle söyleyordu. Sonra elindeki ses alıma elazımı göstererek, «Bunu İngilizlerden alınmıştır aldık, düşmesine bastığın zaman konuşulurum istiyorsun dedi.

Bu sırada ben ablukaya alındığımızı sanıyordum. Fakat gerillaci güldümsüyordu. Yine beni kucakladı ve «Onları» dedi, okurların pusuya düşüller. Bizzat kurtulmak için geçebilecekleri

bir tek çığı vardır, orada da savasçılarımız pusu kurmakadarlar.» Derken bombaların ve makine tifeklerin gürültüsü çevreye yansiyarak ortağını çinlatmaya başladı. Sonra bölge sessizlik hakim oldu. Gökgürültüsünden sonraki sessizliğine benzıyordu bu. Yalnız ayaklarını çarpaçıyla yuvarlıyor uçağın dibine düşen tasların sesi geliyordu.

Dağın dorugu ve genişliği 30 santimetreyi geçmeyen dar bir geçitin başında yirmi gerilaci bekliyordu beni. Kucaklaşmak istiyordu benimle hepsi. Arkadaşım Kavaklı gibi kadın olmayı ne kadar isterdim bir bilseniz... Çünkü kendisi bayan

olduğu için el sıkıktan başka bir zorunluğunu yoktu.

Korkunç bir savaş içindeki ölümlerin yolculuğu Aden'de başlamıştı. Zufar'a varabilmek için, Aden'den sonra Güney Yemen boyunca 1500 kilometrelik yolculuk yapmamız gerekiyordu. Yolculugumuz boyunca çiplak dağıları geçiyor ve birkaç bilyik şehirlerle karşılaşıyordu. Avrupa'da hiç bilinmemişti bu şehirler. Köşkleriyle Seyun, 366 tane camisiyle Tarim, dört köşeli taşlardan yapılmış gökdelenleriyle «Hadramut'un Şikago'su» Siyam, göründüğümüz bilyiklerdi. Isa zamanından beri Avrupa'ya baharat taşıyan kervanlar işte buradan çıktıydı.

Yolculugumuzda kimi zaman cip arabasıyla yol alıyordu, kim zaman da yürüyerek... Aslında çok güç olan deniz kuyusundaki bir dagık bölgeye vardığımızda bir sandala bindik ve kükrek çekerek kıyı boyunca herledik. Canımızı bize kılavuzluk eden yedi kişiye teslim etmiştim. Binalar göründülerileyi korşanlara benzıyordu. 18 saatlik bir yolculuktan sonra Yemen'in doğu ucunda bulunan «Havva» vardık.

Ortak karanlığa gömülmüşti. Adamın bir elindeki tabancayı sallayarak «Gazeteciler mi?» diye sordu. «Evet» dedik. Güldü adam ve söyle dedi bize: «Hâliç Halk Kurtuluş Cephesi adını hoş geldiniz.» İngilizlerin kime benzer bir kıyafet vardı üzerinde... Yüzündeki çizgilerden zeki olduğu anlaşılıyordu... Rahatça İngilizce konuşuyordu. Sonra İngilizce olarak kosa bir chos... beş sohbeti geçti aramızda... Yedi savaşçı şıamıştı bizi, «Araza gazeteci bulunduğu bilmiyordu» diyecek... Bir bayan arkadaşına dönen sunları söyledi güllümsüyerek: «Hos geldiniz Madam... Siz, Zufar topraklarına ayak basan ilk Avrupalı bayan oldunuz.»

Sabah olunca «Havva» göründü. Dört köşeli taşlardan yapılmış yıldız haneli bir yer. «Havva» İhtilalciler için bir ikmal merkezidir. Kıyı üzerinde Zufar'a gerekli silah ve malzemeyi götüren kervanlar yüklerini alıp çıktıyo yola. Burası

Makarios'un gerçek چهresi!

Kıbrıs Cumhurbaşkanı Makarios'un Afrika ülkelerinde bir geziye çıktıktan sonra İstanbul Kıbrıs Türk Talebe Cemiyeti, Makarios'un gerçek چهresini ortaya koyan bir bildiri yayınladı. Devrimci Kıbrıs Türk gençlerinin Makarios hakkında gördüklerini özet olarak aynen yayımlıyor:

Makarios Afrika gezisine çıktıktan sonra:

Türkiye Hükümeti de İslami Zirve Toplantısı'na katıldı.

Denktaş - Kıbrıslı Türklerin bir yılan hikayesi gibi uzayıp giderken, Rum toplumunu en yetkilisi kısayla Kıbrıslı kurdugu siyasi partisinin tutumunu açıklıyor ve ENOSİS'ten değişmez hedef olarak bahsediyor. Türk Toplumu'nun değişmez lideri Denktaş da gerçekleştirdi.

... Ve görüşmelerden bir umut, bir açıklama bekleyen belki de yeni çalışmalar hazırlama şansı verilecek başarıyla başlıyor.

Makarios'un mücadelelerini amacı Emperyalizm pionerlerinde olsa Yunanistanın ıstılabından biri olan Enosis'i gerçekleştirmektir. Enosis emperyalist bir emel olmasının yanı sıra Adadaki Türkleri besaba katmadığı için İRKÇİ'dir. Kendi emperyalist amacını gizlemek maksatıyla kimi zaman İngiliz Emperyalizmine karşı çıkışlar yaparak Tarafsız Ulkeler ile flört eden Makarios, kimi zaman da emperyalizmin dimensiyonda olduğunu açıktan açık belli eden tutumlar takınıyor. Örneğin, bir yandan 1956'da Tarafsız Ulkelerin Endonezya'da toplanan Bandung Konferansı'nda Kıbrıs'ın emperyalist amaçlarla kullandırmamasına çağracağımı vaad ederken, bir yandan da - Adadaki Emperyalist İngiliz Ululeri'ni tasfiye etmek yolunda çalışma söyle dursun... İngilizlerin Limasol'a liman yapıp bu limanda atom denizaltı bulundurmalar teklifini kabul ediyor. Makarios'un bu tutumunu onun gerçek durumunu ortaya koymaya yeterli bir olaydır.

1968'de Londra'da yapılan İngiliz Milletler Topluluğu'ndan İsviçre'ye yapacağından söz ederken Adayı Emperyalizmin finans kapitalinin kucakına atacağım ilan ediyordu. Hele İngiliz Ululerinin ada halkına hiçbir zararı yoktur demesi

Makarios'un gerçek tutumunu emperyalist çizgide olduğuna kesin olarak göstermektedir.

Makarios'un gerçek gayesi Enosis'tir. Enosis'e gitmek için; a - Doğrudan doğuya Enosis'e gitmek için Batı Emperyalizminin destegine, b - Dolaylı yoldan - kendi anladığını manada bağımsızlık yolu... Enosis'e gitmek için de tarafsızlıkçilerin destegine ihtiyaci vardır. Zaten Makarios'un tutarsızlıklar da bundan ileri gelmektedir.

Makarios'un Afrika gezisine çıktıktan sonra:

1 - Ortadoğu Savaşı Küresel İngiliz Ustalarının öncüsüne bir okşadır daha etmektedir. Bu durum... Kıbrıs'ın Ortadoğu'daki uluslararası konumunu itibarla son zamanlarda Kıbrıs'ın dayalarını tüm Amerikada tanıtmak için geniş bir kampanyaya girişmişlerdir. Makarios'un Afrika gelişti de bu kampanya çerçevesinde mütlaq edilebilir.

Türk Liderliğini bugüne kadar emperyalizmle yanaştırmayı başaran Makarios, daha ne kadar liderliğimizin bu basiretsiz durumundan yararlanarak tarafsız ülkeleri kendine dayanak boymaya devam edecektir?

Türk Liderliği, emperyalizmin her türlüne karşı olduğunu, bağımsız, tarafsız ve gerçek demokratik bir Kıbrısta her iki etnik grubun birbirlerini sömürüp, tahakkümü altına alamayacağı bir düzen için mücadele ettiğimizi dünyaya kamuoyuna duyurmalı ve tutarlı bir politika güderek Makarios'u tutarsızlıklarını ortaya koymalı, onun oyununa gelmekten kurtulmalıdır.

Ancak bundan sonra ki, değişen dünyada layık olduğumuz yeri almaya hak kazanacağız.

dan yola gittiğimizde birtakım sürprizlerle karşılaştık: Dağlar, ormanlar, yemyeşil topraklar ve sahiller... Geride bıraktığımız 1500 kilometrelük çöl geçmemiş olsaydı, Güney Yemen'de bulunduğuğumuz akıhma bile gelmeyecekti. Romahların anlatığı mutlu Arap toprakları iste burasıdır.

Yolculuğumuz sırasında birçok uzun sah kabile adamlarıyla karşılaştık. Ve erkeklerden saklanmayan kadınlar gördük, ilk kez olarak... Bunu görünce, İhtilalin mi bu adamların yansısında böyle bir dönüştüm yarattığını sormaktan kendimi alamadık.

Bu sorumuza bize kılavuzluk eden arkadaşlardan biri şu karşılığı verdi: «Bizler diğer Arap kardeşlerimizden daha özgür yaşadık her zaman. İhtilalin bu bölgede temeline oturtulmasına yardım eden etkenlerden biri de budur. Kuvvetlerimizin yarısı yılmadan halkın arasında çahşırılar. Halka İhtilalin amacını ve İhtilalin iyi insanlık ilişkiler ortamında başarıya ulaşacağını anlatıyorlar.»

Gerek yürüyüş sırasında ve gerekse su başlarında ve aksam vakitlerinde İhtilalci köylüler siyasi kültür yönünden eğitiliyorlardı. Mao'nun kitabı elleinden düşmüyordu hiç... Konular her zaman, ilk planda İngilizlere, sultaniara ve işbirlikçilere karşı yürütülen İhtilalin amacını anlatımasıyla başlıyor. İhtilalci bu savaşın kısaca emperyalizme ve feudalizme karşı yürtütüldüğünü söylüyorlar.

İhtilalcilerin egemenliği altındaki bölgelerde cehaletten iz kalmamıştır. Bir kez her savagı için okuma - yazma öğrenmek zorunludur. Köylülerin ve çobanların göğü da okuma - yazma öğrenmek için kendi istekleyle İhtilalcilerin yanına gelüyorlar. Bu, İhtilalcilerin başarısının olduğu gerçekten güçlü bir adımdır. Bütün Zufar topraklarında yalnız bir tane ilkokul bulunmaktadır, onun da başkent «Salale»de açlığını gözönlünde alacak olursak, İhtilalcilerin gerçekleştirmiş olduğu bu başarıının ne denli büyük olduğu da-ha da belliğinimiş olur.

Güneş o kadar yakıcıydı ki, ancak sabahları saat beş - on arasında, akşamları da dörtten sonra yolculuk yapabiliyorlardı.. Bir defasında dinlenirken uzaktan bir «Çin kasketi» keşfettim! Bu kasketi, ağaçlarını arasında saklanan bir İhtilalci gizlemiştir. Hemen bu adama doğru kostum, güneşin yakıcı ışığına rağmen... Kendi kendime, «iste aradığum haber, bunlar Çinli uzmanlar olacak,» diyorum. Fakat çok geçmeden ne büyük bir hayal kırıklığına uğradığımı anladım. Adam yerinden fırlayıp beni kucaklayınca yüzüme degen ışenin bir Çinli değil, bir Arap çenesi olduğunu anladım.

Yine de sordum adama acı acesi: «Çinli uzmanlarını ustalıkla gizliyorsunuz... Nerede onlar?» «Onlar Çin'de» diye karşılık vermez mi? «Peki amas dedim, «elinizdeki silahlar Çin mahdir!» İhtilalci cevets dedi, «Çin, Aden ve el-Mükella yoluyla bize silah ve malzeme gönderir, hem de kayıtsız - sartsız olarak. Diğerleri yanı ilerici Arap devletleri ve Sovyetler Birliği ise bizden ellerini çektiler.

Sovyetler Birliği işçilerle ve köylülerle karşı milli burjuvayı desteklemektedir.»

İste böyle konuşuyordu karsılığım İhtilalci. Oysa daha önce ben bu adamların okuma - yazma bildiklerine bilé inanmıyorum. Savaşçıları çoğu Çin'de, bir kısmı da Küba'da eğitim görüyor. Liderleri ise Arap devletlerinin üniversitelerinden mezun olmuşlar. Kimisi de İngilizlerin Güney Yemen'deki kuvvetlerine katılarak eğitim görmüş, sonra İngilizlerin hızından kaçarak İhtilalclere katılmıştır.

Sımdı artık Cephe Merkez Komitesi Üyesi Muhammed Ahmed bize kılavuzluk ediyor. Kendisi mihendistir. Birkaç kez memleketimize (Almanya'ya) gelmiş, eğitimini de Çin'de görmüştür. Çenesi ve gözleri «Güverası» getirdi hatırma.

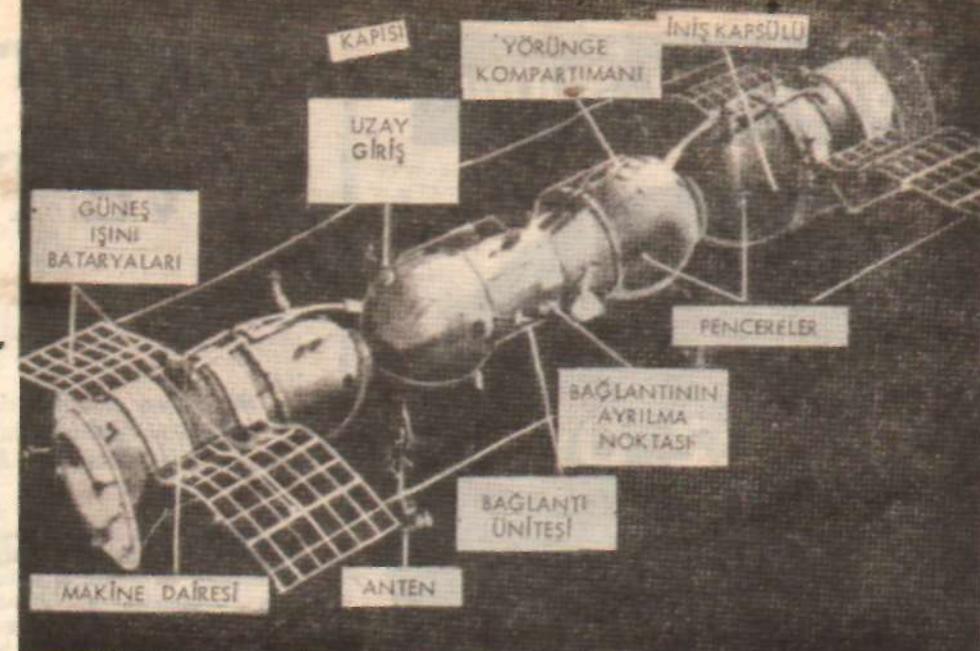
Bizimle konuşuyorken Muhammed Ahmed silahına yaslanıyordu. Bu, gerilla savaşının kuralarından biridir. Savaşçı silahını elinden bırakmazsa savaşta.

Muhammed dedi ki bize: «Gerilla savaşası en güzel ofisikritik okulundur,» ve şöyle devam etti: «Sizin anladığınız manada hayatımızdan korkmuyoruz biz... Bizde savaşının bütün varlığı elbisinden, geceyein vücutunu örtecek battaniyesinden ve silahdan ibarettir. Maas ve terfilerin Zufar Devrimi sözleşmesinde yer yoktur. O zaman sadece canımı korumak problemi kahyor ki; hepimizin canımı nasıl koruyacağını düşünülecek kadar yeterli zamanı vardır... Biz Zufar İhtilalcileri, öğrenciklerimizi teorik sözlerden ibaret bırakmıyoruz, teorileri eyleme uygulayarak devrimin gerçeklerine uygun biçimde gerçekleştiriyoruz.»

Orada geçirdiğimiz dört hafıta içinde gördüklerimize dayanarak, İhtilalcilerin söyleşiklerini eylemde uyguladıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz. Biz tam 460 savaşçıyla kargaştık. Muhammed Ahmed dedi ki bize: «Eğer gözleriniz daha uzun mesafelere kadar görebilseydi gördüğünüz kuvvetlerin beş mislini görebilirdiniz. Onlar dağ doruklarını ve geçitleri kontrol ediyorlar, hayatımıza korumak için... Çünkü İngilizler sizi sağ olarak Zufar topraklarından çıkartmamaya andırmışlardır. Sizi öldürmeye çalışacakları. Biz billyoruz bunu. Çünkü burada yaptıklarını dünya öğrenmek istemiyorlar.»

İngiliz mezalimini her gün mültecilerden dinliyorduk. İngiliz köyleri atele veriyorlar, adamları öldürdüler, bazen de onları Zufar hapishanelerinin derinliklerine atıyorlardı. Bu hapishaneler basıntıdır. Karşılığımız kadınlar da İngilizlerin Zufar halkına karşı girişikleri barbarlığı ve yaptıkları imha savaşını anlatıyorlardı. Fakat şikayetçi değil Zufar kadınları... Ve yakınlımları... Sadece anlatıyorlardı. Ingiliz barbarlığından... Sadece anlatıyorlardı.

Muhammed Ahmed dedi ki bize: «Halk bizden yanadır. Çünkü ona gerçekleri anlatıyoruz. Biz açıkça sosyalizme inanmıyoruz, hem teori, hem de eylem olarak. Bizi Arap yöneticilerinden ayıran da işte budur. Onlar kılıçlı burjuva çıkarlarını temsil eder duruma gelmişlerdir. Çünkü sınıf çatışmasını reddediyorlar. Biz ise bu çatışmayı yürüttük, hatta kabilelerde bile.. Emperyalizmin ve feudalitenin elindeki kahretme a-

SOVYETLERİN UZAYDA KURDUĞU İSTASYON

Sovyetlerin denemesiyle insanlık uzayda ilk köprübaşıını kurdu

SON yıllarda dünya kamuoyunu en çok ilgilendiren olaylar, hiç kuşkusuz, uzay yarışında Sovyetlerin ve Amerikalıların yaptığı deneylerdir. Bu deneyler zincirinin son halkası Sovyetler. İn uzaya «Soyuz-6», «Soyuz-7» ve «Soyuz-8» araçlarıyla meydana getirdikleri «Uzay Atölyesi» olmuştur. Uzay atölyesi, Kazakistan'daki Baykonur üssünden üçüncü ardarda atılan Soyuz'larla birleşmesiyle meydana gelmiştir.

Bu yeni deneme 1969 Ocak ayında iki «Soyuz» kabininin ilk yörüngesel istasyonu çekirdeğini meydana getirmek için uzaya birleşmesiyle sonuçlanan deneyinin bir devamıdır. Ve üç kabine uzaya bu güne kadar denememiş bir usulle birbirlerine kenetleşmiştir. Bundan önce yapılıp deneye «Soyuz-4» ve «Soyuz-5» uzayda başarıyla birbirine kenetleşerek biraz kenetli kaldıktan sonra ayrılarak dünyaya dönmüşlerdir. Uzayda üç astronotun birleşmesi ve ilk uzay yürüyüşü bu deney sırasında başarılı olmuştur. Son deneye ise «Soyuz-7» ve 8 uzay gemileri birbirine yanaşın kenetlendikten sonra, uzaya tamirhaneye montaj atölyesi olarak gönderilen «Soyuz-6»da bulunan iki kozmonot, gemilerin deneme ekip iki gemiyi birbirine kaynak yapmışlardır.

Keneṭenme işlemi bittiğinden sonra «Soyuz-7» ve «Soyuz-8» birlikte başarıyla yeni yörüngelerinde uçmaya başlamışlardır. Böylece Sovyetlerin her içi yönelik «Uzay Platformu» kuraşa hareketlerinin bu yeni deneye de başarılı bir yapıya ulaşmıştır.

Bu deneyin diğer ilginç yanlarından

biri de uzay kabinelerinde elde edilen koşullardan dolayı kozmonotların uzay elbiseleri giymeleridir. Kozmonotlar, bundan önceki deneylerin dışında, rahat yürütmüşler ile mesin ceketler giymektedirler. Ayrıca kozmonotlar, «şerçimini olmadan yaşamam» deneyini de bu çalışma içerişinde başarılmışlardır.

Bo yeni deneye tıbbi olarak uzaya atan üç araç içerisinde biri sivil, yedi kozmonot bulunmaktadır. Ve üç araçın ortak yönetimi daha önce uzaya gidip gelmiş Albay Satalov yapmaktadır. Bu üç araç dışında «Inter-kosmos» adlı bir yeni sputnik de uzaya fırlatılmıştır. Bu araç, Doğu Alman ve Çekoslovak mali fenni atılları taşımaktadır.

Yapılan açıklamalara göre Sovyetlerin bu son deneydeki amaçları daha az çekimli bir alan içerisinde, uzaya montaj atölyesi kurmak ve böylece dünyadan giden parçaların birleştirilmesiyle uzaya daha iyi kademelere yolculuk yapmaktadır. Ayrıca Sovyetler bu yeni uzay araçları birlikte fotoğraf, harita ve biyolojik araştırma konularında da yeni deneylere girmiştir.

Bütün bunlar göstermektedir ki, Sovyetlerin bu yeni deneyli sosyal adaletsizliğinin kol gezdiği, ölümcül hastabaklarının nedenlerinin bulunamadığı derili dünyanın lüksü «uzay denemelerinin» en tutarlı olmuştur. Sovyetler ve Amerikalılar arasında bir gösteri savaş durumuna dönen uzay yarışı, böylece akılcı bir tutum içinde dünyada yaşayan insana daha faydalı olma yolunda teknik rayma oturmuştur.

raçalarını işte bu sayede yeketlik.

Gerçekten de Zufar İhtilalcileri aşıret yapısını yıkmayı, hem de ilk kez olarak başarısızlıklar. Tıbbi bölgeyi kaplayan korukun gerikalmışlığından sorumlu olan da bu aşıret yapısıdır.

Bugün görüyoruz ki kabile şefleri kentlere kaçıyorlar. Orada İngilizlerden himaye ve madde yardım görürler. Çünkü İngilizler İhtilalcilerin tarafından kırılmış, toprakları da İhtilalcilerin eline geçmiştir.

Geriliciler Suudi Arabistan sınırlarına kadar uzanan topraklarının her tarafını bize gezdiremek istiyorlardı. Bununla, egenimlikleri altında bulunan geniş bölgeleri gözümüzle görme mizi istiyorlardı. Oysa böyle bir gezi üç ayımızı alırı en azından... Onun için Zufar'ın ölçü birimleri ki Arap halk kitleleri eğen sınıflarının demagojile rinden bıkmıştır ve bir kez daha bu demagojilerle aldatılmak istememektedir. Bu kitleler, a-

trolları altında bulundurabiliyorlar. Öteki bölgelerde, ise, köylüler ve çobanlarla tam bir dayanışma içinde bulunan İhtilalciler egemendir.

Yolda, Körfezi çevreleyen bütün bölgelerde İhtilalcilerle karşılaştık. Binalar, Cephelin, petrol endüstrisinde çalışan işçilerin ve bu bölgelerdeki genel halkın kesiminin desteği kazanmış olduğunu kesinlikle söyleyordular.

Haliç Halk Kurtuluş Cephesi'ni tutumu da Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'ndeki gibi radikaldir. Çünkü bu Cephede marksizm - leninizme inanır. Hatta Haliç Halk Kurtuluş Cephesi'ne göre «El-Fetiha Örgütü», devrimci muhavveti olmayan bir milli burjuva hareketidir. Bu İhtilalciler çok iyi biliyorlar ki Arap halk kitleleri eğen sınıflarının demagojile rinden bıkmıştır ve bir kez daha bu demagojilerle aldatılmak istememektedir. Bu kitleler, a-

maçlarını saptamış, hem söz ve hem de eylem olarak sosyalizme inanmış adamların özlemini çekmektedir. Bu durumda Arap gazetelerinin bu İhtilalin haberlerini okurlarına vermemesinde, amaçlarını ve her gün kazandığı başarıları anlatmamasında bir gariplik yoktur. Çünkü bu gazeteler korkuyorlar. Bu İhtilalcilerin Filistin devrimini bile etkilemesinden, onu Arap düzenleri iyи geçmeye politikasını dışına itmesinden ve toplum içindeki çatışmaları kökleştirmesinden korkuyorlar.

Arap devrimciliğiyle Arap geriye arkasındaki kesin cephe Zufar toprakları üzerinde belirlenmiş ve bu belirlenmenin ateşli alevlendirmektedir.

Oradaki İhtilalciler, İngilizlerin 1971 yılında bölgeden çıkışmasından sonra, girişecikleri üzün savaşa kendilerini hazırlıyorlar şimdiden... Amaçları bu savaş ateşini tüm Haliç ilkeyinde alevlendirmektedir.

Ölmez otu

Yaşar Kemal

İkinci Baskısı Çıktı

Ant'in Öteki Kitapları

• HİLAFET VE ÜMMETÇİLİK SORUNU, M. E. Bozarslan. BUNDAN ÖNCÉ «İslamiyet Açıından Şeyhlik - Ağalık», «Dogunun Sorunları», «Kürtçe Alfabet» adlı eserleriyle ve kürşeden Mem U Zia çevirisiyle hâkî bir şöhret yapmış bulunan eski Kuip ve Sarköy Müftüsü Mehmet Emin Bozarslan, «Hilafet ve Ümmetçilik Sorunu» adlı bu son eserinde, her iki akım da toplumcu bir açıdan incelemekte, emperyalizmle dini sömürerek Ortadoğu'da çevirdiği oyunları belgeleyerek açıklaymaktadır ve devrimci dini kehanılarda doğru eşhîsler koyma imkanı sağlamaktadır. Kitabın en ilgi çekici yanlarından biri de, Hilafet'in kaldırılması konusundaki meclis konuşmalarının ilk defa bugünkü dile çevrilerek tam metin halinde yayınlanmaktadır. Beş renkli ilks krome ofset kapak içinde 392 sayfa, 12,5 Lira'dır.

• OSMANLI TOPLUM YAPISI Dr. Muzaffer Sencor, 10 Lira

• ZAPATA, Robert P. Millon, 5 Lira

• MAVİ GÖZLÜ DEV (Nazım Hikmet ve sanat), Zekeriya Sertel, 10 Lira.

• DINLE YANKEE, Wright Mills, 10 Lira

• TÜRKİYE'DE İLERLİCİ AKIMLAR Yıldız Sertel, 15 Lira

• QIZGIL DÜNYA Ferruh Doğan, 5 Lira

• İNCE MEMED I (9. Baskı) Yaşar Kemal 15 Lira.

• İNCE MEMED II (2. Baskı) 15 Lira

• MILLİ KURTULUŞ CEPHESİ Douglas Bravo, 5 Lira

• DÜZENİN YABANCILAŞMASI İdris Küçükömer, 7,5 Lira

• ANARSİZM Duclos - Cohn Bendit, 7,5 Lira

• ROMAN GİBİ Sabiha Sertel, 15 Lira

• SIYAH İKTİDAR Stokely Carmichael 7,5 Lira

• YAŞANTIM Yevtuşenko, 8 Lira

• NAZIM HİMETİN POLEMİKLERİ Kemal Süker, 7,5 Lira

• SABAHA TİN ALİ DOSYASI Kemal Süker, 7,5 Lira

• GERILLA NEDİR Alberto Bayo, 5 Lira

• SAVAŞ ANILARI (2. Baskı) Che Guevara, 10 Lira

• UĞANADOLU EFSANESİ Yaşar Kemal, 10 Lira

• ORTADİREK Yaşar Kemal, 15 Lira

• YER DEMİR GÖK BAKIR (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira

• OLMEZ OTU Yaşar Kemal, 15 Lira

• MARKSİZMIN TEMEL KİTABI (Toplatıldı) Emile Burna, 5 Lira

• GERILLA GÜNLÜĞÜ (Toplatıldı) Che Guevara 10 Lira

Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI P. K. 701 - İstanbul

İstanbul Dağıtım: GE-DA

Ankara Dağıtım: Ayda Kitabevi

Ege Dağıtım: DATİO

Emperyalizmin Sineması ve Türkiye Sineması

Yakup BARAKOS

• Sinema alanında da, Türk ekonomisinin genel eğilimine uygun olarak yabancı sermaye ile işbirliğine gidilmektedir. Sinemanın gerillaları «Genç Sinemacılar», buna karşı, devrimci kitleyi oluşturan işçi, köylü, öğrencinin yanlarında savaşlarını sürdürceklerdir.

«Bugüne dek film yapımıca büyük sermayenin ligisini çekmemiş, bu alana el atma gereği duymamıştır... Artık ortada su götürmez bir gerçek var ki, o da er veya geç büyük sermaye sahiplerinin bu alanda büyük yatırımlara girişecekleridir... Bize ihtimal bu alanda da Türk ekonomisinin genel eğilimine uygun olarak yabancı sermayeye ile işbirliğine gidiyor.» (Yakup Barakos, Türk Sinemasının Geleceği, Genç Sinema, sayı 9)

Genç Sinema'dan bir arkadaşımız Amerika'nın en büyük sinema tröstlerinden biri olan «20 th CENTURY FOXsun Türkiye temsilcisi SEBASTIANO REINA ile aralarında geçen konuşma bu kuşkumuzu doğrulamaktadır.

S. REINA: Biliyorsunuz, yabancı bir film Türkiye'ye gelene kadar bir kaç kere el değiştirmiştir. Araya birçok arası giriyor. Mesela bir Amerikan filmi doğrudan doğruya Amerika'dan değil de İtalya'dan ithal ediliyor. Bizim düşüncemiz filmleme doğrudan doğruya bizim tarafımızdan sinemalara dağılmastır.

SORU: Peki bunu gerçekleştirmek biraz güç olmuyacak mı? Bugün Türkiye'ye film ithal etten ortaklıkların en önemlileri aynı zamanda sinema salon sahibi durumundadır da. Örneğin Başaranlar Konak, Sunar, Fırat Filmlerlik A.Ş. gibi.

S. REINA: Parasıyla değil mi bunların sinema salonlarının yüksek bir bedelle satışı alırız.

SORU: Peki bu tasarıyı ne zaman gerçekleştirmeyi düşünüyorsunuz?

S. REINA: En geç bir yıl içinde.

SORU: İlerde Türkiye'de filim yapımına geçmeyi düşündürdünüz?

S. REINA: Olabilir, niye olmasın. Ama bu henüz uzak bir proje.

SORU: Peki diyelim ki film yapımına geçtiniz size bunlar ne türden filmler olacaktır?

S. REINA: Tabii surf Türkiye için film çekmeyi düşünüyorum. Aynı zamanda dış piyasada önemli, onu da göz önünde bulundurmak gereklidir. Fakat muhakkak Türkiye'nin güzelliklerini ortaya koymak filmler olacaktır.

«Sinema'da ekonomik alanda kendisini gösteren emperyalizm, ayrıca bu yoldan kültürel alanda da çeşitli etkilere yol açmaktadır. Dig ülkelere yollanan filmler, hem ekonomik açıdan emperyalizmin sinemasının yaşamaması, hem de dünya halklarının şartlanması sağlanmaktadır.» (Faruk Atasoy, Sinemada emperyalizm, Genç Sinema, sayı 5)

«Kapitalist aşamanın bir ürdün olarak ortaya çıkan sinema endüstrisi egemen sınıfların hem bu alanda büyük ekonomik çıkarlar elde edeceklerini farsetmeleri, hem de halkın u-

yutulmasında bir beyin yıkama aracı olarak kullanılabileceğini hesaplamaları sonucunda kapitalizm ve emperyalizm en büyük silahlardan biri haline gelmiştir.» (Mutlu Parkan, Siinema Üzerine, Türk Solu, sayı 95)

«Sanat emperyalizmi bir gerçek, çönlü kentsayılı ve kapitalist toplumumuzun kapıları ardına kadar emperyalizme açılmıştır.» (Gaye Petek, Sinemacı görevi karşısındaki ve onun içinde, Genç Sinema, sayı 9)

Demek oluyor ki, emperyalizmin sineması iki amaca yöneliktedir:

a) Ekonomik çıkar sağlama ve gari birakılmazlıklarını sürdürme ki, bu egemen alanda emperyalizmde işlenir.

b) Halkları uyutma, yanı kendi kültürlerine yabancılasmama, bilinçlenmelerini engellemek ve kentsayılı bir yaşam özlemi algılama ki, bu da ekülfür emperyalizmin içine girer.

«Ancak bu günde dek, emperyalizm yabancı sermaye yolu ile Türkiye sinemasına girmiştir. Bunun temel nedeni ise, emperyalizmin Türkiye toplu-

munu bir tüketim sahnesi olarak görmesindedir. Oysa, gelişmiş kapitalist ölümlere göre, film yapımı, dünya piyasasına sürülecek bir mal üretme olayıdır ve sermaye ancak kendilerine geniç dış pazarlar edinmiş sinema endüstrilerine akar. Yerli sinema endüstrisi son zamanlarda zorladığı Arap sinema piyasalarına lüle yerleştirebilse kuşkusuz, yabancı sermaye cağucak Türkiye sinemasına söz konusu edecektir.» (Yorgo Bozis, Türkiye'de sinemada dış sömürü, Genç Sinema, sayı 6)

Yani yabancı sermayenin Türkiye sinemasına şimdiden dek söz konu etmemesinin nedeni, koşulların henüz ekonomik çıkar sağlama bakımından elverişli olmamasında aranmaktadır. Geradeğen 20th Century Fox'un Türkiye temsilcisinin verdiği yurt外uların da göz önünde bulundurularak, salt ekonomik şartların gözetildiği düşünülebilir. Oysa emperyalizmin sinemasının bir de ekülfür emperyalizm yani vardır. «Değilsenye mahküm bütün düzenlerin kondu yıklıklarının tehumlarını da kendileriley birlikte yaratımlara, tarihin kaçınılmaz zorunlugudur. Türkiye sineması da... diyalektigin bu yasasına bağlı kalmıştır. Önce ticari sinema dışında oluşan bir eylem daha sonra ticari sinemanın içine getirerek, onuna birlikte ama ona karşı, yani bir aşılı zorlamaktır.» (Ali Gevgili, Türkiye sinemasında açıkça doğru, Yerk Dergi, sayı 61, s. 362)

Milletlerarası

Reklam Grafikleri Sergisi

20-29 Ekim 1969, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi

Venedik - İstanbul

BASIN İLAN KURUMU'nun sağladığı imkanlarla düzenlenen bu sergi, her yıldan Avrupa ülkesinin katılımıyla yapılan RIZZOLİ Milletlerarası Reklam Yarışmalarında derece alan renkli ve siyah - beyaz basım reklamları sergilenmektedir.

Ziyaret saatleri: her gün 9-17

Basın: 61000/663

Orhan Kemal, Yeni Hikayecilere Cevap Veriyor

Osman S. AROLAT

Ancak önemli bir yamlayıcı düşnektedir Ali Gevgili diye, kätigin yassasını Yeşilçam dünzenine uygunlarken. Söyle ki, diye kätigin yassasını kendisini önceliyen üretim biçimindeki karışımlar içinde temellerin atılmış ve kendi iç karışılığıyla yeni bir üretim biçimine dönüşmeye zorunlu hıkmaktadır. (M. Seneer, Osmanlı toplum yapısı, s. 113)

Oysa Akad, Seden, Refig, Erksan, Tokatlı, Yılmaz, Ün, vs'lerin oluşturduğu eylem öncülerinin Yeşilçam içinde bulmasına kargin bir iç karışılığı durumunu koruyamamış, yeni bir film üretim biçimini getirememiştir. Yeşilçam düzenini değiştirmemiş ve giderek onunla bir bireyine girmiştir. Genç Sinema bu yeni bireyime kargin, yeni bir sinema anlayışı ve üretim biçimini öngörnek ve olağanları nispetinde gerçekleştirmeye çahşnakla, gerçek bir iç karışılığı durumundadır. Tecimsel sinemanın dışında fakat onun oluşturduğu öncülerin bir üründür. Bu özellik Genç Sinema'nın kokuşmuş Yeşilçam düzeninin yükseliş tohumlarını kendinde barındırmamasına yol açmaktadır.

Ancak Yeşilçam'ın içinde olağan bu «azılık eylemlisinin Türkiye halkının kentsizlik ideolojile koşturulmamak amacını» giden ve batılı filmlere öykündüke kendi toplumuna yabanenlaşan sinemaya kargin kendi özlemelerini, kendi değerlerimizi yansıtma yapma çabaları. Örneğin Halit Refig'in «Bir Türk Gönüllü Verdimalı ulusal değerlere dönüsümü savılarken, Lütfi Akad'ın *Kızkırmak - Karakeyf* halkımızın gerçek duyarlığını ve değerlerini ortaya konmaktadır. - elbette ki olsunlu karşılmamıştır, sürdürilebilirse şüphesiz. Zira bir düzenin içinde görev alıp o düzene ödünlü vermeksizin yeni bir düzene düşmek bir düşen oteye gitmez. Metin Erksan «Kuyusunda sadist zevklerini ortaya korkan bir yandan seyirciyi karashık salonlarda yalnızca aftenlilik yapmakta, öbür yandan sözlüne bu olguya kargin gibi gözükerek hem aftenin dozunu artırarak hem de devrimci çevrelerden alkış toplaymak» amacıyla gütmektedir. (Mehmet Gönenc, Kadınlara iyilikle davranız, Yeni Sinema, sayı 28, 29, s. 66) Yılmaz Duru'nun «ince Memed'den esinlenmiş «ince Cumalı»sında de bir yandan halkımızın gerçek değerleri ortaya konmak istenirken diğer yandan ağıya baskaldıran Cumalı'nın gerçek bir ırgat olmasından kaçınılmış, öykü toprakları zorla elinden alınmış bir ağa oğlunun gasba karşı da aşına dönüştürülmüş ve gerçek sınıfsal karışıklıkların

BİR dönemdir, bazı genç yazarlar durmamazcasına Orhan Kemal'e kızgın yazilar yazırlar. Ve girip kazandığı iki yarışmaya ilgili olarak, «Girmemeliydi», «zaten o jüriler» sözükleri sık sık geçen yazarlar yazıyorlar. Bir anında artak armagânları kendilerinin almaları gerektiğini ortaya koymaya çalışırlar. Yazıp yazıp, tek yönü ses veren bir diyalogu sürdürülerler. Bunu yaparken de öz ve biçimde dayanan bir sanat eleştirisinden çok, öznellik şartları ve de kişisel davranışları esas alan bir çizgiden fazla öte geçmiyorlar. Bir anında Orhan Kemal'in ne yazıp, ne diyeceğini de önemsemeyip gibi davranışları. Oysa aslolan, gelen yeninin devamlı bir tartışmaya önceliği kuşağı ve daha öncelerinin yerine koyduğu yapı tasarıyla, koyamadıklarını arayıp gelişmekte kendi ortaya keydükleriyle katılımsızdır. Bundan ötesiye yaptığında çok konuşulur olur.

— Sen günlerde «Once Ekmek» kitabınızda aldığınız Sait Faik ve Türk Dil Kurumu ödüllerini üzerine epey polemik yapıldı. Bu konuda sizin görüşünüz nedir?

— Önce bazı gerçeklerin bilinmesi gereklidir. Ben, Türk Dil Kurumu'nun yarışmasına kendim katılmadım. Yine de katıldı. Ben, uzun yıllar yayınladığım kitaplarla bu yarışmaya girmedim. Kitabı ödüllü için de hazırladım. Bunu derken, benim de katıldığım bir yarışmayı genç yazarların kazanmasının daha iyi bir değerlendirme olacağını belirlemek isterim. Ama özellikle üzerinde girdiğim kaporan Sait Faik Yarışması'na katılan kitapları sonra inceledim, «Once Ekmek»in ödüllü olması uygun düşmüştür. Bu yarışmaya katılan gençler gerçekten istidatlı kişiler ve biçim olarak iyi örnekler veriyorlar, ama komuları hep olumsuz. Salt dejenere yanlarıyla yansıtıyorlar toplumu. Gençler, sizler emperyalizme karşı doğuşırken, kuşağımızın hikayecileri bütünü bunları sanki kurt yemiş gibi bırakıyorlar. Dejenere konuları işliyorlar. O zaman betime gidiyor yapılanlar. Bir de küfük hikayecinin çok çağrısına, kendini arıtmaya dayanan bir yapı olması gerektiğini unutuyorlar. Gençlerden bazıları çok konuşuyorlar. Az eser veriyorlar. Sonra bildikleri jürileri karşısına yatsıp kazanılmayınca kırıp saldırlılar.

— Peki size sanatçının gelişimi nasıl olur?

— Sanatçı hayatı boyunca bir tek ses bular. Bunu arıtar. Dilini güzeleştirir. Fazla hikayeler atar. Hikayede de öyle. Öz ve biçim birbirinden ayrılmaz. Bence bugünkü hata da bu noktadır. Gençler özenle biçimde yapmaları gereken çalışma yerine, biçimden öze bir çalışma sürdürürler. Her insan var olan bedene uygun elbise yapar. Önce bir beden, bir yapı, bir öz gereklidir. Bu öz kendinden ayrılmaz, bir biçim yaratır.

— Bu açıdan bakıldığında hikaye bir ekmezmazda midir?

— Hikaye ekmezmazda değildir. Hikaye gerileniyor. Hikaye sanatı zorlaşıyor. Zaten hep böyledir. Yüz kişi yazmaya başlar, buniardan üçü kahr. Bu üç kişinin yaptığına ahenk vardır. Büttün genç hikayecilerin dilleri tertemiz. Buniardan bir öncekilerin dilleri temiz ve arıktı. Osmanlının bilmemeleri buna sebep oluyordu. Bu nedenle bize göre avantajlı bir noktada çağrışmaya başladılar. Ayrıca toplumsal açıdan, teorik olarak hazırlanmaları da bize göre çok daha kolay. Sosyo - ekonomik problemlere sarılısal, dejenere konulara el atmasalar, çok güçlü eserler verirler.

— Bu yöne kaymak nasıl başlayacaktır?

— Sözündü ettigim gibi sosyo - ekonomik bilgilennmesi, toplumsal kültürler olan gençler, son dönemlerde yaşadıkları olayları hikayeye getirme, bağışıkça, sahip oldukları güzel ve temiz dilleriyle hikayeyi bu yöne kaydıracaklardır. Onlar gençliğin sanatçları olacaklar. Ve geniş halk kitelerine onların mesajı, hem de tutarlı mesajı olacaktır. Ben, Demir - Döküm olayını, Derby grevini daha bozuk bir dile, daha kötü bir biçimde dahi işleseler, gençlerin bu gün yaptıklarından daha iyi şeyler elde edeceklerine inanıyorum. Gençliğin kan dökülen bir direniş var. Sosyal problemleri önde gören insanca bir savaş var. Bunu aktarımıyan sanatçı, ya yanlış yerdedir yada başka sınıftan yanadır. Cinsel sorunları tek başına işlemek bir şey halletmez. Toplumsal sorunlar bütünü içerisinde, ama bir ayırmada yeri vardır cinsel sorunların. Ama amaç, kitlelere hitapır. Halkın dertlerinin sanat içerisinde yer almazı gereklidir. «Ben, değişik bir şey yaparım, bu olur» demek yanlıştır. Halk, hikayecide kendine yarar bir şeyle bulunmalıdır. Çinkü devamlı olarak bunu arar. Sanatçı toplumsal konuları ele

ahp öne plana çıkararak, tophumu ile ri götürdük bir günde ulaşır. Dünya ve ülke koşullarını beğenmeyen kişi, sanatı ve bedeniley bunun mücadeleşini yapmazdır. Bir mesajla bunu sunmazdır. Bunu yapmayanlar fazla ses ekarmamadır. Sanatçının hali, halka önderlik eden, baskılara karşı duran kişi olmalıdır. Hem yapıtlarıyla, hem davranışıyla bunu ortaya koymalıdır.

— Bugün belli çevrelerde sanatçının görevi, «yaşanana tanık olmak» diye söyleniyor.

— Ben, sadece tanık olmayı yerine bulmuyorum. İnsanı anlaysak, savasımı anlaysak, buna katılacak sanatçı, kolaylıkla aldatılan kişilerin aldatmalarına karşı duracaktır. O zaman hakim sınıfı bu sanatçları öldürmesi dahi yetmiyecektir. Bir yerine bini filizlenecektir. Tanık olmak namuslu kultur, hakim sınıfı birlik olmaktadır. Kargı - devrimci olmamaktır. Ama yeter - şart değildir. Tanıklığı yapabilemek teorik hazırlanmadan kalmayıp hayatı insanları birlikte yaşamakla mümkündür. Bunu derken, tek tek her olayı yaşamak demek istemiyorum. O insanların yaşadığını yaşamak, hayatı tanımak, yaşamak, Türkiye'li sanatçının Türkiye halkıyla birlik yaşamamı diyorum.

— Türkiye halkının yaşadığını yaşamak derken, bir sınıflamaya gitriyor musunuz? Yada bu yapıda evrenselé hangevi noktada yaklaşırınız?

— Yerel olmak sanatçının tutumuna bağlı. Ben, yere olmayı istiyorum. Yerel kapılardan uluslararası ortamda ağılmak, diyorum. Sanatçı yaptığına beşer tarafları yansıtılıdıği oranda uluslararası bir gube ulaşacaktır. Kökü mutlaka sınıf gerçekine dayanan, insana dayanan yeni yollar aranıp bulunduğu oranda evrensel yapıtlar ortaya konulacaktır.

ortaya konulmasından kaçınılmıştır. Yani batıdaki kötü burjuva-iyi burjuva ikiliği kötü ağa - iyi ağa oğlu ikiliğine dönüştürmüştür.

Ama gel gör ki, bu kırıdanma, bu «çeviri» ağıyla emperyalizm sineması ve özellikle Amerika'lı dostlarımızı tedirgin edecek «*İmanı Niyansımlar*» dicesiyle paracıklarını ahp Türkiye sinemasına sokmuştur.

ceklerdir. Ancak gözden kaçınmamasa gereken bir gerçek de ekonomik ve teknik üstlinin halkın savaguna karşı daima yenilgeye uğruyacagıdır. Sinemanın gerillaları «Genç Sinemacılar» renkli ve sinemaskop filmlerle kargin 16 mm'lik kısa filmleriyle devrimci kitleyi oluşturur işçil, köylü, öğrencinin yanında savaslarını sürdürürler.

Türk Dil Kurumu
ve Sait Faik
Ödüllerini kazanan
Orhan Kemal

BASIN DİYOR Kİ

SOL'UN GELECEĞİ NASIL GÖRÜLÜYOR?

1 2 Ekim milletvekili seçimi sonuçları, Babil'i basınında genelikle Türkiye'nin çok partili sistemden iki partili sisteme yönelik, ağır uçların milletçe istenmediği şeklinde yorumlanmıştır, daha doğrusu Amerikan usulü demokrasının Türkiye'de daha çok taraftarı bulduğu izlenimi yaratılmıştır.

Bizi seçim sonucu yorumları igerisinde en çok ilgilendirenler, şüphesiz, sosyalist oyların düşmesi üzerine yapılan değerlendirmelerdir.

Cumhuriyet'te seçimden hem sonra yazdığı yazada Ercet Güresin, TİP'in durumunu söyle yorumlamıştır:

«TİP, sol'un hic değilse bir kasım düzen içinde etişmeye gecebilen parti idi. Oportunist damgasını yemişti gerçi parlamento dışı muhalefetten ama, yine de sol içi sonut bir ümit olarak varlığını sürdürürken ve ekisimelerin düzenin üzerine eklemesini bir oranda önleyebiliyor. Daha doğrusu Mehmet Ali Aybar'ın secimde iktidara gelenebilir, politikası sol uclu gözünde iflas etmiştir ve yine sonucular parti içi muhalefet yapan Aren Grupu'na da hak verdirecek nitelikte değildir. Bu durumda aklı gelen en yakın ihtimaller sunulur:

«1 — Ya; TİP'in içindeki yedi bir kanat, ve belki de sendikalar grubu Aybar'ı da, Aren'i de temizleyecektir. Parlamento dışı muhalefeti de içine alan bir güçbirliğine kayacaklardır.

«2 — Ya da ayırmalardan sonra TİP güdüklü ve etkisiz bir sol parti olarak kalacak, buna karşılık sol uç parlamento dışında ayrıca örgütlenecektir. Her iki durumda da sol muhalefetin seçim öncesinden daha iyi değil, aksine daha şiddetli olmasının beklemek gereklidir.»

Milliyet Gazetesinde Abdi İpekçi de, «TİP asıl darbeyi anlı - sosyalist güçlerden değil, bizzat sosyalistlerden yedi. dedikten sonra şöyle devam etmektedir:

«Sımdı bu başarısızlığı bana ve oden bazı sosyalistler yani bir alternatif teklif etmekte-

Fark!

ODTU'de Atilla Keskin adındaki öğrenci, Kemal Kurday'ın «giderayak» öğrenciye karşı çeşitli oyular oynadığını belli etti. «Rektör gibi satılmış Amerikan usaklılarını iyi bilsinler ki, devrimciler hapse atılmakla sindirilemez» demiştir. Rektör Kemal Kurday ise «Bütün bu olaylar, İhtilal histerileri içindeki anarşist bir grubun bir adrenalin izledikleri genel strateji içinde değerlendirilmelidir. Bunlara öğrenci denlemez» demiştir. (Y. Gazete - 17.10.1969)

Öğrencilerin Amanı aleyhisi gösterilerine karşı sert tepki gösterme üzerine kendisine ekspikalizmin uyuyan köpeği, adı takılan bir Japon profesör, hara - kiri yaparak intihar etmiştir.

'AKŞAM - 17.10.1969)

dirler. Onlara göre 'Türkiye'de sosyalist bir partinin oyla işbirmasına gelmemeyeceği anlaşılmıştır. Devrimci yolum denenmesi, yanı sosyalist yönetimin İhtilale gerçeklestirilmesi gereklidir. Şimdi yapılacak iş, bunun ortamını ve imkanlarını hazırlamak olmalıdır.' Bu düşüncelerin Türkiye'yi de, sosyalizmi de tehlikeli maceralara atlet etmekten başka birseye yaramayacağına inanıldanzanız. Bize kalırsa Türkiye'de sosyalistler için gerçekçi yol tektil: Ülkemizin ve uluslararası özelliklerine uygun sosyalist bir tez etrafında birleşmek ve bunu TİP'le görüşmek, gereklirse yedi bir parti kurarak savunup demokratik mücadeleye devam etmek...»

Akşam'da İlhami Soysal, za-

gin sonuçlarını, bir adreden beri yürütmekte oldukları parlamento dışı muhalefetsin zaferi olarak yorumlamış ve günleri yazmıştır: «Sadece bu rakkamlar dahi, yillardan beri Türkiye'de yürüttülen dizenin bir yutusmaca demokrasii olduğunu ispat etmek sahiz. Önlisanslıkta günlerde ekonomik bir bataklık içinde olan Türkiye'nin dar beşazları azalmayıp artacak, işsizlik coğalacak, pahalılık, yokluk ve kalkınmaka değil, dünyaya öteki ülkelere göre gerilemeyeceğini söyleyemek gerçeklerini de iyice ortaya çıkarması, bu dizenin savunucularının kendi bataklıklarında bogulmalarını sebebi olacaktır. Bu bilindigünde, gelecek günlerde umutla beklemek için hiçbir sebep yoktur.»

İlahan Selçuk, Cumhuriyet'teki fikrasında, seçimlerden çıkıştı beg dersi açıklayarak, «olsın işin alınacak dersi de söyle izah etmiştir: «Parlementoculuğa angaj olmayan bir sosyalist akımın güç kazanması için çok uzun süre gereklidir. Türkiye'de... İngiltere 19. Yüz yülda sanayilini kurmuştu. Ama sosyalist partisi yirminci yüzylinderinde kuruldu. Ve ancak kırk yıl sonra iktidara yükseldi. 1969'da başa gireceğini baleden TİP'in bugünkü hali, sandık sosyalizminin geçerli olamayacağını ispatlamaktadır. Aydınların hayalleri ve romantik eklehiyatıyla beslenen popülerlik, realitenin sert duvarına

kafasını çarpması, Türkiye sosyalizmi için bir kazançtır. «Milli bakiye» usulü üzerine işa edilmiş bir sosyalist partisinin, usuller doğrultılılığı zaman esnası üstüne daha çok eğilmesi umutlu olur.»

Milliyet'te Kemal Bisalman da, son zamanlarda benimsediği parlamento dışı muhalefetsi açısından seçim sonuçlarını değerlendireerek söyle yazmıştır:

«Bu seçimde Türk seçimlerindeki iktidarı kendi bir parlamente de dikenini, yada popüler bir deyimle Filipin tipi demokrasiyi tercih etmiştir... Bu tercihte, seçim sistemi kadar, bir başka noktana da büyük bir rol olmuştur. O da, Türkiye'nin yine geleneksel sosyalist örgütü olan TİP'in çeşitli nedenlerle sempatisizleri ve kitleler nazarından itibarımlı yitirisi... Ve bu grubun sandık başına gitmeyecek TİP'e oy vermeyi iddialı. Böylece Türkiye hem parlamentoda çıkacak olumlu bir sesten mahrum olmuştur. Hem de sosyalistler parlemento dışında kalmışlardır! İçinde bulunduğu koşullar Filipin demokrasisi olsa bile, parlamentodaki tek muhalif parti olan CHP, yine oldukça büyük bir görev düşmektedir. Bu görev de, parlamento dışı muhalefete yaklaşmak... Devrimci sloganlara, anayasal hakiara sahip çıkmak... İktidarın paraleline girip sosyalistleri batırıp ekşirmek! Ve tümükün olduğu nisbette sağcı müsteriklerde birleşip gerçek bir sosyal demokrat olduğuna ispat etmek!»

Seçim sonuçlarının en gerçekçi yorumlarından birini, aynı Milliyet Gazetesinin yazarlarından Ali Gevgili yaparak sosyalistlere yepen bir perspektif açmıştır:

«Bugün kadar yalnızca egemen sınıflara çarparuları kezre ve geliştirir gibi görünen AP/DP gelişiminin, gerçek ekonomik toplulusal ve siyaset karakterini ortaya koymada, son on yılda sözde sol analizlerinin yoğunun yetersiz kaldığı artık anlaşılmaktadır. Bu analizlerin temel yanlışı, AP'yi somut çarkları, özgürlük ve kalkınma istekleri için değil, uyanılmış ve bilinciz olduğu için seçtiği varsayımda yatkınlardır. Oysa, toplum ve tarih böyle rasional olmayan motiflerle asla islemez. Daima gerçekçi, sağlam-

yolu olan Anadolu halkları, kendilerini gileli bir kadere makam eden tarihin mirası sayısız ıskıkkıklarına rağmen, bugüne varolan koşullarında başka hiçbir yolu, şimdilik öiectikleri yolu kadar güvenli olmadığı çok iyi kavramıştır.

«Yarın akşamdan, AP'sin bütün açmaları da, aslında, bu seçimde içinde toplanmaktadır. Halk, iktidar göreviyle birlikte, öncelikle kendi durumunu geliştirmeye ve - aydınlatma değil - kendisinin özgürlüklerini aramaya görevini de vermektedir. AP'ye... AP'nin çıkışlarını kurmak istediği egemen sınıflar ile oylarını aldığı halk yığınları arasında ulaşmaz gelişmeler ise, bu ortamda yaratıcı ekonomik ve sosyal futuralarla, müthiş bir ıllılık, dülâlının kaynağı olmaktadır. Bu ıllılık ya AP'nin gerçek bir Hall; Partisi'ne dönümesini, yada halkın belirli bir demokratizme sürecinden sonra kendi iktidarının yollarını aramasını gerektirecektir.»

Gürcü Bacı'nın pabucu dama!

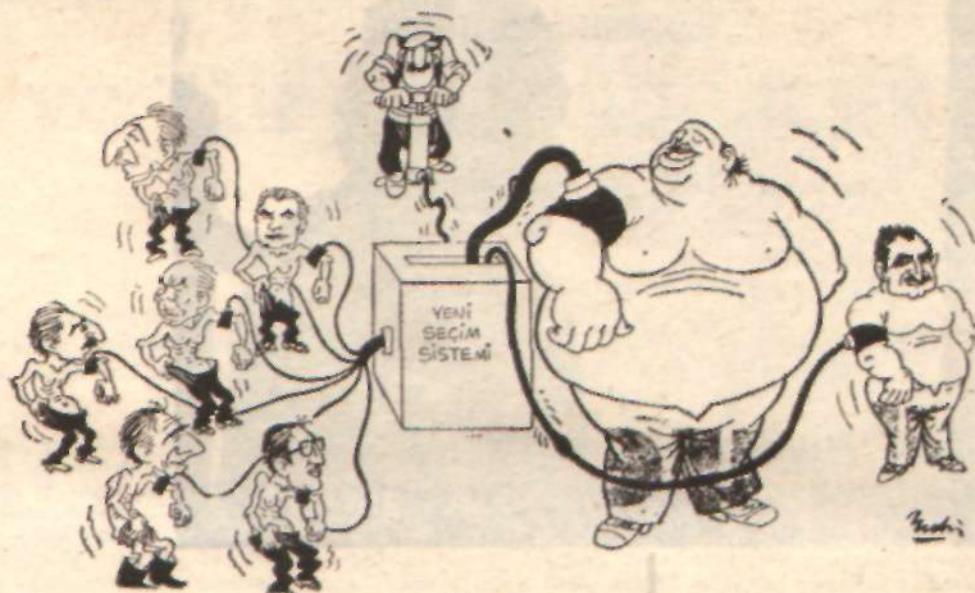
Eylül ayının yedinci günü, yani seçimlerden şu kadar gün önce bu situatlarda «Seçimi kim kazanacak?» başlığı altında yazımızda söyle diyorduk...

Seçimler yapıldı. Görüldüğünden iki haftalarda önce dediklerimiz pek yanlış çıkmamıştır.

ILHAMİ SOYSAL
(Akşam - 14.10.1969)
Bu çatışa biliğimiz bir sonuçu.

CETİN ALTAN
(Akşam - 14.10.1969)
Hani lafa, «Ne demiş sek oldu gibi pabucu büyük bir kâhin havasıyla başlamak doğru değil ama... Ayıplasınız da, yaklaşırmasınız da, biz böyle başlayacağız.»

KEMAL BİSAMAN
(Milliyet - 14.10.1969)

KAN NAKLİ

(Bedri, Milliyet - 16.10.1969)

Desteksiz atış buna derler!

Bugün Gazetesinde yayınlanmakta olan «Türkiye Gidiş Komünist Partisi ve Türkiye'deki Kızıl Faaliyetler» başlıklı tekrifatdan:

«Zekeriya Sertel ve Sabiha Sertel halen Bakır'da bulunmaktadırlar ve orada faaliyet göstermektedirler.»

Yine aynı tekrifatdan:

«Fethi Naci Sadullah Damış... Yaşar Kemal ve Doğan Özgüdenle ANT Dergisi'nin kurucuları arasındır. Galatasaray Lisesi'nden çıkartılmıştır. Ayrılmıştır. Doğan Özgüden, Prof. İsmet Sungurbeyli, yazar Cengiz Tunç ile birlikte TİP'ten çıkarılmış ise de mahkemeden tekrar kabul kararı almıştır. Fethi Naci Kirpi Dergisi'ndeki bir yazısından dolayı birbirinden farklı yola mahkum olmuştur.»

ANT'in notu: Ya Bugün'e yukarıdaki bilgileri veren polis salağın biri, yada polisten bu bilgileri alıp tekrara yapan kişi dinlediğini anlayamayacak kadar ebih.. Bir kere, Sabiha Sertel halen Bakır'da bulunmamaktadır, zira bir yıl önce hayatı yarattı. Sonra, Fethi Naci Sadullah Damış diye bir gahis yoktur. Fethi Naci ve Naci Sadullah adalarında itti yazar vardır. Fethi Naci Galatasaray Lisesi'nde okumamıştır ki, oradan uzaklaştırılmış olsun. Cengiz Tunç tekrar kabul edilmiş bulununsun. Fethi Naci mahkemeye başvurmuştur ki, tekrar kabul kararı almış olsun. Ve Fethi Naci Kirpi Dergisi'ne hiç yazılmamıştır ki, tekrar kabul kararı almış olsun. Atışın böylesine desteksizini gören varsa beri gelsin.